

PRIMORSKA BORBA

Stevilo TRAKTORJEV

Petletka posveča veliko pozornost dvigu kmečke
proiz. odnje. — Naša industrija bo izdelala za kmete za
3 milijarde dinarjev kmečkih strojev in orodja.

1.480

3.880

Leto III. — Štev. 18.

Ajdovščina, 3. maja 1947

Cena 4 jugolire — 8 metrolir.

LJUDSKA SKUPŠČINA FLRJ JE SPREJELA ZAKON O PETLETNEM PLANU

„Izvedba petletnega plana bo popolnoma spremenila našo deželo“

Maršal Tito

Ljudska skupščina FLRJ je pričela 20. aprila razpravljati o zakonskem predlogu za petletni plan. Na skupni seji obeh svetov je bil navzoč predsednik vlade FLRJ maršal Tito, ministri zvezne vlade in predstavniki drugih držav. Po podanem poročilu zakonodajnega odbora je spregovoril maršal Josip Broz Tito, ki so ga sprejeli z viharjem navdušenjem.

GOVOR MARŠALA TITA

Maršal Tito je v začetku dejal, da prihaja zvezna vlada pred ljudsko skupščino s petletnim planom za elektrifikacijo in industrializacijo naše države. Nato je poudaril:

»Plansko gospodarstvo in njegov uspeh sta neločljivo zvezana z novo družbeno ureditvijo v novi Jugoslaviji. Brez take ureditve, brez prehoda proizvodnih sredstev iz privatne v družbeno last, brez nove demokracije, resnično ljudske demokracije, bi bilo tako gospodarstvo nemogoče. Pri nas je tako gospodarstvo mogoče zato, ker je industrija in ker so rudniki in osnovna bogastva države v rokah ljudstva. Zato mora in mora država vplivati tudi na privatni gospodarski sektor, vključen v občeplansko gospodarstvo.«

Nadalje je pokazal veliko prednost takega gospodarstva pred kapitalističnim gospodarstvom, ki ga stalno mučijo krize. V socialističnem gospodarstvu Sovjetske zveze in v občeplanskem gospodarstvu pri nas, kjer proizvajamo za potrebe ljudi in ne za dobiček, so krize nemogoče.

Petletni plan ima velikanski pomen za nadaljnji vsestranski razvoj naše države. Na prvi pogled se zdi težko uresničljiv, tistim, ki ne verujejo, da se narodi Jugoslavije v glavnem lahko s svojo močjo dvignejo iz zaostalosti. Toda dosegli smo že tako velike uspehe, da smo sposobni opraviti tudi težje naloge, kakor je petletni plan.

Da moramo elektrificirati in industrializirati našo državo, nas sili: prvič, ker je nemogoča popolna obnova in izgraditev brez močne domače industrije; drugič, ker je bila stara Jugoslavija predmet izkoriščanja za kapitaliste iz mnogih držav in tretjič, ker so inozemski kapitalisti zalagali svoj kapital v naši državi zato, da jim je donosala velike dobičke. Izkoriščali so naše delavce in ropali bogata nedra naše države v najbolj brezsrčni obliki. Zato je bila potrebna pravična in koristna nacionalizacija vseh podjetij, zato je bila nujna industrializacija naše države. Hkrati pa to dokazuje, kako strašen je bil zločin bivših voditeljev Jugoslavije, ki so uničevali našo državo, ko so prodajali narodno bogastvo za slepo ceno tujcu.

Naš petletni plan posveča pozornost vsem panogam proizvodnje, poleg industrije tudi obrtništvu in poljedelstvu. Naše obrtnišтво je bilo v strahu, da bo petletni plan povečal industrijo in uničil obrt. Ta strah je prazen. Za nas je obrtnišтво potrebno, zato ga bomo podpirali, vključili v naš splošni gospodarski plan, mu dajali podpore in ga organizirali v proizvodne zadruge.

V petletnem planu bomo pospeševali tudi poljedelstvo. Povečati je treba rodovitnost zemlje, izboljšati način obdelovanja, povečati količino in kakovost poljedelskih pridelkov. Zelo plitve so trditve raznih navideznih dobrotnikov kmetov, ki pravijo, da industrializacija zanemarljivo naše poljedelstvo. Če hočemo izboljšati poljedelstvo, moramo imeti potrebno industrijo za umetna gnojila, kmetijske stroje in orodje. Tega pa ne moremo doseči brez industrializacije in elektrifikacije, ki je potrebna za povečanje blaginje vseh slojev ljudstva. Silno bomo morali povečati število traktorjev in drugih strojev. Velikanski pomen ima petletni plan za poljedelstvo in lažnja je propaganda raznih navideznih prijateljev kmeta, ki nas dolže, da ne skrbimo za kmeta. Tisti, ki so proti industrializaciji naše države, so v bistvu proti blaginji ljudstva. Razni reakcionarni elementi poskušajo ovirati na razne načine izpolnitev plana. Nočijo priznati, da je nova Jugoslavija v kratkem povojnem razdobju pokazala velikansko življenjsko silo, govoričijo, da Jugoslavija ne more gospodarsko napredovati, če se gospodarsko in politično ne podredimo anglosaškim silam. Takega brbljanja pa ni treba jemati resno. Treba je obsojati malodušnost in pomanjkanje vere v lastne sile in jadikovanje zaradi težav pri izpolnjevanju petletnega plana. Imeli bomo mnogo težav, vendar moramo vzdržati vse in jih premagati. Poročstvo za doseg vsega tega nam je to, kar smo dosegli doslej. Govorice, da je plansko kmetijstvo kršitev zasebne lastnine in pobude, so navadno klepetanje. Plansko kmetijstvo ne koristi samo skup-

nosti, ampak tudi kmetom samim. Vrhovna državna oblast skrbi tudi za plansko kmetijstvo. Država mora skrbeti za to, da se zagotovi kmetom raznovrstno seme dobre kakovosti, zato pa rabimo plan. Skrbeti mora za prehrano vsega prebivalstva, zato je potreben plan za setev. Potrebno je strokovno vodstvo in nasveti, pravilna in smotrna razdelitev žetvenega donosa, planski odkup žita in industrijskih rastlin. To nam nalagajo interesi skupnosti in samih kmetov. Temu imperativu se mora vsakdo pokoriti. Vsaka drugačna razlaga je sovražna ter ima namen ovirati razvoj naše države.

Industrializacija naše države bo mnogo nudila delavskemu razredu. Prenehala je vsaka nevarnost brezposelnosti za delavski razred. Z industrializacijo bo omogočeno, da stotisoči revnih državljanov in kmetov brez zemlje najdejo zaslužek, s čimer se bo preprečilo, da bi se naši revni ljudje potikali po tujini. Industrializacija pomeni izboljšanje življenjskega standarda naših narodov. Imeli bomo še mnogo velikih težav pri uresničevanju petletnega plana, ki se jih moramo zavedati in storiti vse, da jih premagamo.

Vzgojiti moramo potrebne strokovne kadre in delovno silo za našo industrijo in gospodarstvo. Rabili bomo v teh petih letih 170.000 novih industrijskih delavcev, 60.000 srednjih strokovnih kadrov in 20.000 ljudi s fakultetno izobrazbo več, kakor jih imamo danes. Verjetno se bomo morali boriti z raznimi zunanji težavami pri nabavljanju potrebnih strojev. Obvladali jih bomo najlažje tako, če bomo pravočasno izpolnili vse naše obveznosti nasproti inozemstvu.

V gospodarstvu bo treba paziti na razne škodljivce, ki bodo skušali ovirati uresničitev petletnega plana. Če se bodo taki škodljivci pojavili, bo potrebna največja strogost. Nič manj važen ni boj zoper omahljivost pri raznih težavah, ki

jih moramo in bomo obvladali. Velika nevarnost je vsak lokalni patriotizem. Škodljivo bi bilo, če bi se izogibali natančne evidence vseh materialnih sredstev, ki jih rabimo za pravilno delitev in pravilno razvijanje plana. Zelo škodljivo bi bilo, če ne bi imeli razumevanja za pravilno razvrstitev kadra; pri tem je prav tako nevaren centralizem, kakor partikularizem. Ob zaključku je maršal Tito dejal:

»Izvedba tega petletnega plana bo popolnoma spremenila našo deželo. To pomeni, da naša dežela ne bo postala samo mnogo bogatejša na materialnih dobrinah, ampak bomo imeli mnogo več raznih šol, raznih znanstvenih ustanov ter obnovljenih vasi in mest itd. Ob enem bodo ustvarjeni pogoji za lažji nadaljnji vsestranski razvoj. Blagostanje ljudstva bo silno naraslo. Že ob koncu petega leta izvedbe plana bo splošni narodni dohodek silno narasel. V primeri z letom 1939. bo imel približno tako sliko: splošni narodni dohodek leta 1939.: 132 milijard; leta 1951.: 235 milijard ali 193%. Nadalje je bila vrednost skupne materialne proizvodnje leta 1939. 203 milijarde, leta 1951. pa bo 366 milijard ali 180%. Mislim, da ni treba še bolj podrobno navajati kakih števil ali odstotkov o tem, kaj se bo ustvarilo in koliko v teh petih letih. O tem bodo govorili ostali tovariši, razvidno je pa tudi iz petletnega plana. Rad bi samo še enkrat poudaril velikanski pomen tega našega podviga za vse naše narode. Kakor ni brez izvedbe tega plana, brez industrializacije naše države blagostanje za naše narode, tako brez izvedbe tega plana tudi ni podlage za našo gospodarsko in politično neodvisnost; zato sem mnenja, da je dolžnost vsakega našega državljanca, da napne vse svoje sile za izpolnitev nalog, ki nas čakajo pri izvajanju petletnega plana.

Zavedajoč se vseh težav, ki nas čakajo, smo globoko prepričani, da bomo s pomočjo vseh ljudskih sil uresničili to, kar nas vodi k lepši in srečnejši bodočnosti.«

Konec govora maršala Tita je spremljalo silno odobravanje. Nato je dobil besedo predsednik zvezne planske komisije Andrija Hebrang.

Poročilo predsednika Zvezne planske komisije
Andrije Hebranga

»IZPREMENIMO NAŠO DOMOVINO V BORBI ZA IZPOLNITEV IN PREKORAČENJE PLANA V VELIKO KOVAČNICO NOVEGA ŽIVLJENJA«

V začetku svojega govora je tovariš Hebrang poudaril, da se je Jugoslavija v kratkem povojnem razdobju obnove in izgrajevanja iz temeljev spremenila. Uspehi nam kažejo vse prednosti in premoč nove ljudske države FLRJ nad staro kapitalistično in reakcionarno Jugoslavijo. Nova ljudska demokracija je v praksi opravila velik izpit. Tvorno delo in zmage pri obnovi in izgrajevanju navdušujejo vse prave demokrate in vzbujajo zaupanje in sovraštvo pri reakcionarjih v vseh državah.

V novi Jugoslaviji se je popolnoma spremenil značaj oblasti: izgrajena je nova ljudska država; spremenil se je socialni značaj in vsebina komandnih vrhov narodnega gospodarstva; grade se novi socialistični odnosi v proizvodnji; spremenila se je organizacijska oblika narodnega gospodarstva, ki je plansko in v katerem socialistični gospodarski sektor vpliva na vse ostale sektorje in določa razvojno smer vsemu gospodarstvu; spremenili so se odnosi med industrijo in kmetijstvom delovnega kmeta, ki se sedaj medsebojno podpirata in dopolnjujeta; spremenila se je tudi trgovina in njena vloga, ki imata sedaj nalogo, da najbolj uspešno in s najmanjšimi stroški posredujejo v prometu blaga, preskrbujejo deželo z industrijskimi izdelki in odkupujejo kmetijske pridelke; spremenil se je denarni kreditni sistem, podedelje se je osvobodilo pritiska finančnega kapitala in izgrajuje se nov sistem cenenege državnega kredita; spremenil se je način razdelitve narodnega dohodka, ki se razdeljuje med sklad potrošnje prebivalstva, sklad akumulacije in sklad državnih rezerv. Te spremembe so iz temeljev spremenile stvari, ljudi in odnose. Z njimi se dajo pojasniti vsi uspehi, njihova posledica je neverjetno navdušenje, politična aktivnost, požrtvovalnost in ustvarjalni polet delavskega razreda ter vsega delovnega ljudstva. Te spremembe so omo-

gočile našo hitro obnovo in izdelavo našega prvega petletnega plana.

V naslednjem izvajanju je tovariš Hebrang opisal gospodarsko in tehnično zaostalost stare Jugoslavije, katere posledica je bila odvisnost, materialno pomanjkanje in nizka kulturna stopnja. Da bomo ustvarili pogoje za srečnejše življenje, moramo kar najhitreje odstraniti nasprotje med napredno družbeno in politično zgornjo stavbo in njeno zaostalostjo gospodarskega podlaga. Naš petletni plan rešuje to vprašanje.

V nadaljnjem izvajanju je tovariš Hebrang poudaril:

»Pri izdelavi petletnega plana smo morali upoštevati vsa ta dejstva. Najvažnejša naloga planirar je, da spravimo v sklad razvoj vseh panog in elementov narodnega gospodarstva. Brez tega ni planskega razvoja. Te naloge rešuje naš predlog za petletni plan. V načrtu je odstranitev sedanjih nesorazmerij v posameznih gospodarskih panogah, med raznimi panogami in v gospodarstvu kot celoti. Po našem planu mora priti na višji stopnji v sklad odnos med industrijo in kmetijstvom, med težko in lahko industrijo, med ponudbo in povpraševanjem. Petletni plan vsestransko zajema vse probleme in vse panoge življenja. Določa jasno linijo in konkretne naloge za razvoj industrije, prometa, kmetijstva, obrti, prosvete ter kulturnih in zdravstvenih ustanov.

Petletni plan je dobro izdelan program nalog in ukrepov za odstranjevanje naše gospodarske in tehnične zaostalosti in za pretvoritev naše države v napredno, industrijsko razvito in močno ljudsko državo.

Petletni plan razvoja narodnega gospodarstva FLRJ postavlja te glavne naloge:

1. odstranitev gospodarske in tehnične zaostalosti;

2. dvig in utrditev gospodarske in obrambne moči države;

3. okrepitev in nadaljnji razvoj socialističnega sektorja narodnega gospodarstva in novih odnosov v proizvodnji, ki izhajajo iz tega, ter

4. dvig splošnega blagostanja delovnega ljudstva v vseh treh gospodarskih sektorjih.

Za izpolnitev teh velikih nalog je določenih 278 milijard in 300 milijonov dinarjev investicij.

V nadaljnjem govoru je tovar. Hebrang dejal, da se bo vrednost industrijske proizvodnje v letu 1951. povečala petkratno v primeri z letom 1939., delež industrijske proizvodnje v skupni proizvodnji države pa bo skočil od 45% v letu 1939. na 64% v letu 1951. Še pomembnejši je hitri tempo razvoja in krepitev socialističnega sektorja našega gospodarstva. Naša največja naloga je, da zgradimo dovolj močno in tehnično sodobno opremljeno težko industrijo. Petletni plan ima v načrtu zgraditev vrste novih industrijskih panog. Tak program zgraditve naše industrije nas sili, da elektrificiramo našo državo, za kar bomo investirali v petih letih trideset milijard dinarjev. Nad 30 milijard bomo investirali za izgraditev rudarstva in črne metalurgije. V načrtu imamo tudi izgraditev novih tovarn za lahko in živilsko industrijo in moderniziranje starih tovarn, v kar bomo investirali približno 24 milijard dinarjev.

V plan proizvodnje in izgrajevanja bomo vključili tudi delovne obrtnike in jih preskrbeli s surovinami in orodjem; do leta 1951. se bo povečala vrednost njihovih storitev za 1,5krat nad letom 1939. Izvajali bomo veliko bitko nad pomanjkanjem predmetov za široko potrošnjo in napravili življenje bogatejše in radostnejše.

Zelo važen bo promet; v njegovo izgraditev bomo investirali 72 milijard 600 milijonov dinarjev. Velike vsote bomo investirali v proizvodnjo gradbene industrije ter v razne stanovanjske in komunale gradnje.

Petletni plan posveča posebno pozornost delovnemu kmetu in razvoju kmetijstva. Za dvig kmetijstva iz njegove zaostalosti bomo do konca leta 1951. neposredno investirali 19 milijard 400 milijonov dinarjev, 13 milijard 204 milijone dinarjev pa bo posrednih investicij v korist kmetijstva za kemično industrijo, industrijo kmetijskega orodja in strojev ter živilsko industrijo. V načrtu je boljša tehnična oprema kmetijstva, preskrba z zadostnimi količinami umetnih gnojil, sredstev za zaščito rastlin in zdravlja za živino. Poleg tega bodo vsestranski ukrepi za zavarovanje uporabe sodobnih agrotehničnih metod v kmetijstvu, za povečanje donosa zemljišče in izboljšanje kakovosti kmetijske in živinorejske proizvodnje. V kmetijstvu in živinoreji bodo raziskovalna dela, ki bodo kmetu koristila; razvijali bomo kmetijsko in živinorejsko proizvodnjo, povečali proizvodnjo industrijskih rastlin, izsušili in namakali 800.000 ha površine.

Plan nalaga državnim kmetijskim posestvom dolžnost, da oskrbujejo z vsemi potrebnimi kmečkimi gospodarstvi in kmečke delovne zadruge, ki jim je posvečena velika pozornost. Država je s planom prevzela nase velike obveznosti do delovnega kmeta, to pa nalaga dolžnosti do države tudi kmetom samim.

Petletni plan je napovedal vojno-tehnični primitivnosti in zaostalosti. Industrializacija bo izvedena na strokovno tehnični podlagi. Zgradili bomo nove panoge industrije, uvedli tipiziranje in serijsko proizvodnjo, zgradili bomo kombinatne in razvili nove surovinske baze. Surovine bomo racionalno izkoriščali. Uresničenje tehničnega programa petletnega plana bo prava tehnična revolucija.

Petletni plan konkretizira na gospodarskem področju pravilno politiko zvezne vlade pri nacionalnem vprašanju. Bratstvo in enotnost naših narodov bi ostala fraza, če plan ne bi imel ukrepov za odstranitev velikih gospodarskih in kulturnih razlik v stopnji razvoja posameznih republik. Zato bomo gospodarsko bolj zaostalom republikam, to je Bosni in Hercegovini, Crni gori in Makedoniji, nudili večji odstotek investicij in hitrejši tempo razvoja v proizvodnji nad splošnim povprečjem, kar bo znatno zmanjšalo sedanje razlike med zaostalejšimi in naprednejšimi republikami. Plan pa določa minimalne naloge za gospodarstvo ljudskih republik in ne zavira njihove iniciative.

Naraščanje proizvodnih sil in množitev družbenega bogastva pri nas bo stalno spremljalo naraščanje blagostanja delovnega ljudstva. Znatno se bo pove-

čala realna mezda ter dohodek delovnega kmeta in obrtnika. Do leta 1951. bomo investirali 55 milijard 700 milijonov dinarjev za izgradnjo stanovanj, bolnišnic, zdravilišč, šol in kulturnih ustanov. Povečal se bo tudi blagovni promet na drobno, za kar bo potrebno okrepiti in usposobiti naš trgovski aparat, zlasti nabavno-prodajne zadruge.

Petletni plan daje perspektivo veličastnega dela in svetlih zmag. Nova Jugoslavija se bo v razvoju industrijske proizvodnje pomaknila naprej devetnajstkrat hitreje kot stara Jugoslavija. To se lahko pojasni s tem, da razvoj gospodarstva ni stvar posameznih kapitalistov, ampak skupna občeplanska stvar; s tem, da delovno ljudstvo dela bolj požrtvovalno in intenzivno kot prej, ker dela za lepšo bodočnost; s tem, ker smo uvedli plansko gospodarstvo.

Dnevno pa se moramo boriti za enakomerno izpolnjevanje plana v vseh panogah in za izpolnjevanje vseh planskih pokazateljev. Evidence izpolnitve plana sedaj še ne zadovoljuje. Borba za evidenco ostaja ena izmed najvažnejših nalog v borbi za plan. Petletni plan smo izdelali zato, ker nam odpira svetle perspektive, postavlja realne naloge, spodbuja k iniciativi in pospešuje napredovanje. Izpremembo plana v dejstvo je treba izvajati kot veliko bitko v vojni. Delo vsakega posameznika in vsakega delovnega kolektiva se mora podrediti nalogam izpolnitve in prekoračenja plana. Vsak delovni človek se mora seznaniti z velikimi cilji plana ter z obveznostmi, ki jih ima do plana. Plan nudi obdelan ekonomski program za razširjenje in okrepitev ljudske fronte in še tesnejšo povezanost vseh delovnih ljudi. Še bodo razne težave pri izpolnjevanju plana. Biti moramo zelo budni proti sovražnikom, ki si bodo prizadevali sabotirati izvedbo plana. Boriti se bo treba proti birokraciji, nerednosti in nevestnosti pri delu.

Ob zaključku je tovar. Hebrang dejal:

»Izpolnitev plana je odvisna:

1. od mobilizacije delovnih množic, njihovih odločnosti in požrtvovalnosti pri delu in borbi za izvedbo in prekoračenje plana in za ustvaritev potrebnih kadrov;

2. od mobilizacije denarnih in materialnih sredstev, racionalnega gospodarjenja in štednje;

3. od vodstva, dobre organizacije dela, pravičnih norm, evidence in kontrole proizvodnje ter potrošnje.

Tovariši, prepričani smo, da bomo premagali vse težave, kakršne koli bi bile. V borbi s težavami se bodo razvijale in krepile naše sile, se bodo izpolnjevale naša delovna organizacija in naše sposobnosti. Izpremenimo našo domovino v borbi za izpolnitev in prekoračenje našega petletnega plana v veliko kovačnico novega življenja, v kateri bomo kovali nove veličastne stvari in nove ljudi. Pokazimo že enkrat svetu, kakšne čudeže lahko ustvari svobodno in združeno ljudstvo, če strne svoje vrste okrog resnične ljudske oblasti.

Ali bomo mogli, tovariši, uresničiti vse te naloge in izpremeniti lice naše dežele? Da, lahko. Za to nam jamčijo naravna bogastva naše dežele, njene rezerve in njene možnosti; za to nam jamčita požrtvovalnost in delovni heroizem delovnega ljudstva naše domovine, ki ne bo varčevalo truda, naporov in žrtve v borbi za veliko delo petletnega plana; za to nam jamčita naša volja in odločnost, da dosežemo novo veliko zmago, da možno izpremenimo v dejstvo; za to nam jamči vodstvo naše države z iniciatorjem in organizatorjem vseh naših zmag tovarišem Titom na čelu.«

LJUDSKI POSLANCI POZDRAVLJAJO PETLETNI PLAN

Za tovarišem Hebrangom je govoril predsednik gospodarskega sveta in minister za industrijo zvezne vlade Boris Kidrič. Poudaril je, da je končni uspeh plana odvisen predvsem od njegovega vsakodnevnega operativnega izpolnjevanja in presega. Naglasil je tudi silno važnost operativne dnevne planske evidence in kontrole.

Minister za delo zvezne vlade Vicko Krstulović je govoril o raznih vprašanjih novih delovnih odnosov v izvajanju prve

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Nadaljevanje s 1. strani.

petletke. Poudaril je, da izpolnitev plana zahteva mobilizacijo vseh sil delovnega ljudstva, v prvi vrsti pa delavskega razreda. Izvesti moramo tudi najmanjši del plana, razvijati tekmovanje, budno se boriti proti škodljivstvu in nerednosti. Do sedaj doseženi rezultati za izboljšanje materialnega položaja delavcev in nameščenecv bodo vzpodbuda za njihove nadaljnje napore.

Nadalje so v diskusiji sodelovali predstavniki ljudskih republik. Predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko je naglasil neuteemeljenost sumničnega nekaterih, da bo šlo odstranjevanje neenakomernosti gospodarskega razvoja republik na škodo Slovenije. Navedel je nekatere številke, ki dokazujejo, da se bo tudi Slovenija gospodarsko silno razvila:

»1. Po planu sprejema Slovenija nase povečanje industrijske proizvodnje od 5 milijard v letu 1939. na 11 milijard v letu 1951.

2. V tem okviru igra važno vlogo za uresničitev plana v vsej Jugoslaviji proizvodnja.

a) Turbin od 4000 ton skupne proizvodnje prevzema Slovenija nase 2500 ton, dočim je leta 1938, izdelala 28 ton. Ta proizvodnja predstavlja podlago za elektrifikacijo vse države.

b) V Sloveniji se na novo organizira proizvodnja gradbenih strojev v količini 2790 ton nasproti 7600 tonam v vsej državi.

c) V Sloveniji bo nova in za vso državo edina proizvodnja koles in pisalnih strojev.

d) Za 2,5 krat v primeri z letom 1939. se bo dvignila proizvodnja poljedelskih strojev in orodja.

e) Razen povečanja proizvodnje različnih kemičnih predmetov, prevzema Slovenija nase gradnjo novih tovarn za proizvodnjo kemičnih predmetov, ki se doslej v Jugoslaviji niso proizvajali.

f) Za več kot dvakrat se bo povečala proizvodnja gradbenega materiala. Uvaja se proizvodnja novega gradbenega materiala.

g) Skoraj za štirikrat se bo povečala proizvodnja in potrošnja električne sile. Razširjajo se premogovni bazeni v Trbovljah in Velenju. V načrtu je gradnja kombinata za predelovanje lignita kot goriva in za kemično industrijo. Prav tako je v načrtu rekonstrukcija vseh železarn.

Uresničenje tega bo zahtevalo mobilizacijo vseh proizvodnih sil. Torej ni govora o kakršnem koli demontiranju ali zaviranju razvoja industrije v Sloveniji. Prav razvoj industrije v ostalih republikah omogoča tudi razvoj industrije v Sloveniji. Na drugi strani olajšuje industrijska proizvodnja Slovenije industrijsko opremo v drugih republikah.

Značilna je nadalje pozornost, ki jo ta plan posveča gozdarstvu Slovenije za ohranitev naravnega bogastva in zaradi vskladenja obsega izkoriščanja gozdov z naravnim prirastkom. Tako se bo sečnja lesa zmanjšala za 20%, ker bo les kot gorivo zamenjan s premogom in elektriko. Ogromno se bo hkrati povečala proizvodnja gotovih lesenih izdelkov. V poljedelstvu in vaški proizvodnji v splošnem je nameravano povečanje proizvodnje za 24%, od tega se vrednost same poljedelske proizvodnje dviga za 52%. Takšen dvig se nanaša pretežno na preusmeritev poljedelstva k proizvodnji industrijskih rastlin, katere vrednost se bo povečala dvakratno. Uvaja se saditev sladkorne pese v višini 1350 vagonov. Proizvodnja oljaric se bo povečala za več kot petkrat, lanu in konoplje za več kot trikrat, hmelja za dvakrat, krompirja za 70%. Saditev zelenjave se bo povečala za 180%.

Dvig proizvodnje v poljedelstvu bo dosežen z uvedbo intenzivnega obdelovanja in s povečanjem uporabe umetnih gnojil za osemkrat. Štiri do šestkrat se bo povečala potrošnja sredstev za zaščito sadnega drevja ter sredstev za uničevanje škodljivcev v kmetijstvu in sadjarstvu. Pri živinoreji se bo gledalo na izboljšanje kakovosti, dalo bo mnogo več mleka, volne, kože itd.

K diskusiji se je oglasil tudi predsednik Centralnega odbora Enotnih sindikatov, Djuro Salaj, ki je poudaril, da petletni plan nalaga delovnemu ljudstvu in sindikatom nove naloge. Potrebno je stalno tekmovanje, uvedba nove delovne discipline, racionalizacija in iznajditelstvo ter vzgoja novih strokovnjakov; posebno skrb pa morajo sindikalne organizacije posvečati življenju delavcev in nameščenecv. V načelni razpravi so govorili še nekateri drugi tovariši.

28. aprila je Ljudska skupščina sprejela zakonski predlog o petletnem planu razvoja narodnega gospodarstva FLRJ z velikim navdušenjem. S tem je bilo III. redno zasedanje LS FLRJ končano.

Zakon o petletnem planu bo v najkrajšem času izšel natisnjen v posebni brošuri. Naj ne bo nobenega čitatelja, ki tega zakona ne bi temeljito predelal!

OB PRVEM MAJU 1947

PROGLAS IZVRŠNEGA ODBORA LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE

NARODOM FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE!

Veliki borbeni dan delovnega ljudstva po vsem svetu — Prvi maj — bodo slavili narodi Federativne ljudske republike Jugoslavije to leto prvič v načrtnem izgrajevanju svojega gospodarskega in kulturnega življenja, v znamenju borbe za uspešno sprovajanje prvega petletnega plana.

Niti dve polni leti nista minili od končne osvoboditve dežele, od končne zmage nad tujimi fašističnimi osvajalci in njihovimi domačimi izdajalskimi hlaptci, od slavne zmage ljudstva nad fašizmom in reakcijo. Na dan Prvega maja 1945. leta še ni bil osvobojen Zagreb in so se bile borbe za osvoboditev severozahodnega dela Jugoslavije. Sovražnik in njegovi pomagači so zapustili deželo razrušeno, opustošeno, oropano. Toda vendar smo uspeli, da v tem kratkem razdobju dveh let dvignemo iz razvalin naše tovarne, rudnike, železnice in ceste in da v najvažnejših gospodarskih panogah koncem leta 1946 dosežemo višino predvojne proizvodnje, a jo v nekaterih panogah celo presežemo.

Kako je bilo mogoče doseči ta uspeh, ki je vzrok, da Jugoslavija prednjači v mirni obnovi in izgradnji, kakor je prednjačila v osvobodilni borbi? To je bilo mogoče zaradi tega, ker so se naši narodi od prvega dne osvobodilne vojne odločno in dosledno borili ne samo proti tujim fašističnim okupatorjem, temveč tudi proti izdajalski domači reakciji, ker se niso borili samo, da bi uničili zunanega sovražnika, temveč tudi za uničenje slabe državne organizacije in nepravilne politične in družbene ureditve, to je za uresničenje nove, resnično demokratične ureditve. To je bilo mogoče zaradi tega, ker so naši narodi že v začetku borbe v narodno osvobodilnih odborih postavili osnovo nove, ljudske oblasti, ker so v samem poteku vojne poleg svoje nove vojaške moči gradili tudi novo ustavno graditev.

Z zmago v vojni so plodovi ljudske borbe ostali čvrsto v rokah delovnega ljudstva in Jugoslavija je iz vojne izšla kot popolnoma nova, ljudska država, kot demokracija novega tipa, sposobna, da se takoj z vso silo posveti nadaljnji izgraditvi države in obnovi gospodarstva. Uspeh v obnovi je bil možen, ker so narodi Jugoslavije izšli iz vojne zares svobodni in neodvisni, kot čvrsta skupnost bratsko združenih narodov in ker so delovne množice zbrane v vseljidski organizaciji Ljudske fronte tudi pri velikem delu mirne izgradnje ostale združene tako, kakor so bile v oboroženi borbi. Uspeh je bil možen zato, ker je osvoboditev naših narodov njihovo lastno delo, ker so izkoriščevalci vrženi z oblasti.

Za tako svojo ljudsko državo, za tako novo, pravično, ekonomsko in družbeno ureditev, so delovne množice razvile nesluteni delovni polet in herojstvo v zavesti, da vlagajo svoje velike napore v težkih pogojih za svoje lastno blagostanje, za lastno srečno bodočnost. Nova ureditev, utemeljena v ustavi FLRJ, je bila tista močna podlaga, iz katere je zrastle delovno navdušenje milijonov delovnih ljudi, ki je razgibalo silne ustvarjalne moči vsega delovnega ljudstva. Delavci so se osvobodili kapitalističnega izkoriščanja, delovni kmetje so se osvobodili izkoriščanja bank, veleposestnikov in oderuhov. V industrijski proizvodnji in v finančnem sistemu je likvidirana izkoriščevalska lastnina, a na osnovi vseljidske imovine se je zgradil močni državni gospodarski sektor, ki je v bistvu socialističen.

Z vsem tem je bila dosežena v preteklem dvoletnem razdobju ne samo obnova gospodarstva, temveč so bili ustvarjeni tudi pogoji za sistematično pristopanje k planski socialistični izgradnji narodnega gospodarstva.

DELOVNO LJUDSTVO!

Na polju gospodarske obnove in izgradnje ste dosegli prav tako veliko in odločno zmago, kakor je bila velika in odločna vaša zmaga v vojni. Ta zmaga je omogočila postavitev Prvega petletnega načrta, kar že samo po sebi predstavlja novo veliko zmago naših delovnih množic in ljudske države, zmago, ki drobi v prah in pepel vse neumne in sovražne zgodbe tuje reakcije, ki se še ni utrudila pri izmišljanju laži in klevet na račun nove Jugoslavije.

Toda resnična, popolna zmaga in borba za to zmago je še pred nami. Pred nami stoji veličastna borba za uspešno izvršitev prvega petletnega plana in ne samo za njegovo izvršitev, temveč tudi za njegovo prekoračenje.

Danes nihče v Jugoslaviji, razen peščice tujih brbljavcev in nihče v inozemstvu razen reakcionarnih kuhinj laži ne dvomi, da bodo naše delovne množice to veliko zmago izvojevale. Jamstvo zmage je vse, kar smo dosedaj napravili, jamstvo je v trdnih temeljih ljudske države, v trdnosti in stabilnosti političnih, družbenih in gospodarskih odnosov in finančne situacije. Jamstvo je v nerazrušeno čvrstem bratstvu in enotnosti naših narodov, v močni in vedno bolj enotni, vedno bolj aktivni vseljidski organizaciji Ljudske fronte.

V sedanjem povojnem svetu, ko so še mnogi narodi širom sveta prisiljeni, da vodijo težko osvobodilno borbo za svojo neodvisnost, ko imperialisti nesramno streme za ekonomskim, političnim in strateškim zasluževanjem malih narodov, ko se male države kupujejo in prodajajo, ko vidimo zaradi vmešavanja imperialistov v notranje življenje mnogih narodov namesto dela za obnovo samo politični in gospodarski kaos ter nova vojna opustošenja, se Jugoslavija odlikuje po trdnosti in urejenosti svojih političnih, ekonomskih in družbenih odnosov. Jugoslavija dokazuje svetu, za kakšno nove uspehe je sposobna demokracija novega višjega tipa, kaj morejo doseči narodi, če so resnično svobodni in neodvisni, če je državna oblast in narodno gospodarstvo res v rokah ljudstva, če vlada resnična enakopravnost narodov, če so delovne množice proste izkoriščevalcev, če je vse ljudstvo zbrano okrog ene misli, okrog enega programa in ene aktivnosti v enotni vseljidski organizaciji, kakršna je naša Ljudska fronta.

Narodi Jugoslavije gredo ramo ob ramo z veliko bratsko in zavezniško Sovjetsko zvezo v borbi za pravični mir in sporazum med narodi na osnovi njihove enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja, proti vojnim hujskačem, ki hočejo strmoglaviti človeštvo v nove katastrofe. Oni razvijajo vse tesnejše prijateljske odnose z bratskimi slovanskimi narodi in njihovimi ljudskimi demokracijami, ki se bore za mir in napredek. Oni krepijo in dalje razvijajo prijateljsko in tesno gospodarsko

sodelovanje s hrabrim albanskim narodom in njegovo Ljudsko republiko. Narodi Jugoslavije spremljajo s simpatijami aktivnost demokratičnih elementov vsega sveta v borbi za pravični mir in za priznanje pravice vsakemu narodu, da živi prost imperialističnih zatiranj.

NARODI FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE!

Pokažite v nadaljnjem izgrajevanju ljudske države, pri volitvah organov ljudske oblasti, pri krepitvi in razvijanju svojega bogastva in enotnosti, pri sprovanju petletnega plana, kakšno ogromno ustvarjalno silo lahko razvijajo svobodni narodi, ki se zavedajo svojega cilja!

DELAVCI IN DELAVKE!

Na vas leži uresničitev osnovne naloge petletnega plana: planska industrializacija in elektrifikacija dežele in izgradnja težke industrije, osnove razvoja vseh ostalih gospodarskih panog državne neodvisnosti. Razvijte vse bolj vaš delovni polet in udarniško delo, tekmovanje in novotarstvo, zgradite zavestno krepko delovno disciplino, krepite in razvijajte dalje močno zvezo delavcev in kmetov — zvezo vsega delovnega ljudstva. Uresničujte in presegajte plan v količini in v kvaliteti proizvodov, razvijajte zavest o potrebi racionalnega izkoriščanja in čuvanja strojev in orodja, štednje surovin in materiala. Krepite socialistični sektor narodnega gospodarstva zaradi likvidacije gospodarske in tehnične zaostalosti, zaradi krepitve gospodarske in obrambne moči države, zaradi dviga splošnega blagostanja in kulturnega nivoja vsega delovnega ljudstva.

KMETJE!

Petletni plan je plan likvidacije zaostalosti našega poljedelstva, plan pomoči malim in srednjim kmetom, da bi se povečala in poboljšala proizvodnja na privatnih poljedelskih posestvih, da bi napredovala metoda vašega dela, da bi se poboljšalo oskrbovanje vasi z industrijskimi proizvodi in dvignilo vaše blagostanje in vaš kulturni nivo. To je plan razvoja ljudskega zadružništva in plan pomoči kmečkim delovnim zadružnikom. Petletni plan je nov dokaz, da ljudska država verno izpolnjuje obveznosti dane delovnemu kmetu, ki jih je prevzela z ustavo. Izpolnjujte setveni načrt in obveznosti odkupov in borite se proti špekulantom na vasi. Čuvajte in razvijajte zvezo z delavci in z vsem ostalim delovnim ljudstvom, ker v tej zvezi je jamstvo vašega napredka in boljše bodočnosti.

DELOVNA INTELIGENCA!

Kakor si bila zvesta ljudstvu v osvobodilni borbi in v dobi gospodarske obnove, tako daj tudi sedaj vse svoje sile v pomoč ljudski državi za čim uspešnejše sprovajanje petletnega plana, ki odpira svetle perspektive razvoja naših narodov. Razvijajte in izpopolnjujte svoje znanje in svojo znanstveno usposobljenost, da boste lahko rešili velike naloge, ki jih pred vas postavlja petletni plan!

INŽENIRJI, TEHNIKI IN STROKOVNJAKI!

Vložite vse svoje sile in sposobnosti za izvršitev petletnega plana v velika ustvarjalna dela, da bi zagotovili hitri razvoj narodnega gospodarstva na moderni tehnični podlagi, da bi prirodnata bogastva naše domovine bila kar najboljše izkoriščena in donosna, da bi se najuspešneje uresničil plan industrializacije in elektrifikacije in da bi se naša domovina hitro dvignila v kulturnem pogledu.

OBRTNIKI!

Sodelujte pri sprovanju petletnega plana, izpopolnjujte s svojim delom in uslugami ostale gospodarske panoge. Vi lahko daste in izgradite mnogo potrebnih strokovnjakov. Razvijajoč z državno pomočjo zadružni način dela, boste najboljše razvili svoje proizvodne sile in prispevali k dviganju splošnega in vašega lastnega blagostanja.

MLADINA!

Prva v narodno osvobodilni borbi, najbolj borbena in najbolj požrtvovalna na bojnem polju in v mirni izgradnji dežele, ki si postavila v prvem in v drugem zgled mladini vsega sveta, ki si dosedaj ustvarila velika dela, ti si se že na svojstven način lotila novih, veličastnih ustvarjalnih podvigov. Drži na višini svoj delovni polet, večaj in razvijaj svoje znanje, da bi bila vedno v prvih vrstah graditeljev srečne bodočnosti naših narodov.

ŽENE JUGOSLAVIJE!

Ve ste s svojo dosedanjjo aktivnostjo in predanim delom pokazale, kaj lahko prispevajo svojemu narodu resnično svobodne in res enakopravne žene. Čuvajte svetle tradicije borbe, razvijajte vse večjo aktivnost na vseh področjih narodnega življenja, sodelujte vsestransko pri gospodarskem in kulturnem dviganju naše domovine.

DELOVNO LJUDSTVO!

Izpolnitev prvega petletnega plana bo velika in slavna bitka, od njenega konca je odvisen napredek naše nove ljudske države in izgraditev velikih temeljev za ustvaritev lepše in srečnejše bodočnosti naših bratskih združenih narodov. Dajte vse od sebe za uresničitev tega velikega ustvarjalnega dela.

ZIVEL PRVI MAJ, BORBENI DAN VSEGA DELOVNEGA LJUDSTVA SVETA ZA BOLJŠO IN SREČNEJŠO BODOČNOST VSEGA ČLOVEŠTVA!

VSE SILE ZA IZVRŠITEV PRVEGA PETLETNEGA PLANA, ZA INDUSTRIALIZACIJO IN ELEKTRIFIKACIJO NASE DEŽELE!

VSE SILE ZA RAZVIJANJE LJUDSKE DEMOKRACIJE, ZA MIR IN BLAGOSTANJE NASIH NARODOV!

PLAMTEČ POZDRAV BRATSKI SOVJETSKI ZVEZI, BORCU ZA PRAVIČNI MIR IN ZAŠČITNIKU MALIH IN TLAČENIH NARODOV!

BRATSKI POZDRAV SLOVANSKIM NARODOM IN NJIHOVIM LJUDSKIM DEMOKRACIJAM!

POZDRAV VSEM LJUDEM, GIBANJEM IN NARODOM, KI SE SIROM SVETA BORE ZA DEMOKRACIJO PROTI IMPERIALIZMU IN VOJNIM HUJSKAČEM IN ZA PRAVIČEN MIR IN NAPREDEK ČLOVEŠTVA!

ZIVELA FEDERATIVNA LJUDSKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA!
ZIVELA HEROJSKA JUGOSLOVANSKA ARMADA!

ZIVELA LJUDSKA FRONTA, UTELESENJE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA IN VSEH PATRIOTOV!

IZVRŠNI ODBOR LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE.

PRVI MAJ JE BIL PREGLED NAŠIH DOSEDANJIH USPEHOV IN MOBILIZACIJA MNOŽIC ZA IZVEDBO IN PRESEG PETLETKE

„Bil sem udarnik v Brčkem, danes sem postal udarnik v rudniku - hočem nositi to ime še tretjič“

Ze dolgo časa so se naši delavci, naši kmetje in delovni izobraženci pripravljali za prvi maj, saj so vedeli, da je ta naš praznik tesno povezan z delovnimi napori množic. Ljudstvo ve, da sedaj stopamo v borbo za uresničitev prve, Titove petletke, ki bo globoko preobrazila našo deželo in naše ljudstvo. Delovne množice so se pripravile na temeljit pregled vseh dosedanjih delovnih naporov, pripravile pa so se tudi na nov, doslej nezasiščen tekmovalni polet, s katerim bomo v okviru OF pod vodstvom naše Komunistične partije in tov. Tita, v iskrenem prijateljstvu s SZ in z vsemi demokratičnimi množicami v svetu premagali vse težkoče in si ustanovili novo domovino srečnih ljudi.

Ze v sredo zvečer so po vseh naših grčkih zagoreli kresovi, vasi in mesta so bila okrašena z zastavami, slikami Tita in Stalina ter z napisi, v katerih so ob-

ljubljali, da bodo petletko uspešno izvedli. V Postojni, Divači in Ilirski Bistrici so bile veličastne baklade, po mnogih drugih krajih so bili sprevedi. V Ilirski Bistrici se je zvečer vršila tudi svečana akademija, na kateri so nastopili pevski zbori in sicer moški iz Ilirske Bistrice, mešani iz Trnovega in gimnazijski z raznimi borbenimi pesmami. Recitacijski gimnazijski zbor je deklamiral »Borba - obnova« Okrog tisoč zbranega ljudstva je z navdušenjem poslušalo nagovor tov. Rudolfa Vinška, člana Okrajnega ILO. V Idriji so se ob tej priliki poslovnili tudi od idrijske in goriške mladinske čete, ki bo v brigadi »Jožeta Planinca« šla graditi progo Samac-Sarajevo. Ljudstvo je tu prisostvovalo izvajanju koncerta rudniške sindikalne godbe. V vasi Kladje na Cerkljanskem so se zvečer zbrali okrog kresa in tam so poslušali govor o pomenu prvega maja. Baklada je bila tudi v Cerknem.

Parade dela so bile revije vseljudske borbe za uresničene plana

V prvomajskem jutru so bile v Idriji, Tolminu in Ilirski Bistrici budnice. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se pričele množice zbirati, da proslavijo veliki praznik. Dopoldne so se po sedežih okrajev Gorica, Idrija, Postojna, Ilirska Bistrica in v Divači v Sežanskem okraju vršile veličastne parade dela, na katerih so nastopale razne vzorne skupine in prikazale svoje dosedanje delo in bodoče obveze.

Delavci okrajnega gradbenega podjetja »ZIDGRAD« v Postojni bodo zidali mnogo novih hiš

V Idriji je na čelu spreveda stopala naša nepremagljiva vojska, ki jo je ljudstvo z navdušenjem sprejemalo. V sprevedu je bilo videti mnogo transparentov, med njimi tudi transparent rudarjev z imeni svojih najboljših novih udarnikov: Terjanič Rudolfa, Peterela Martina, Leskovec Dominika, Lapajne Evstahija in Lampe Josipa, ki so presegli normo za 46 %. Zelo lepe napise so imele podružnice gospodarjev in mizarjev. Po pozdravnem govoru zastopnikov ljudske oblasti in naše Armade na Dolinici je sledila proglasitev 45 novih udarnikov-rudarjev. To so bili tovariši Peternej

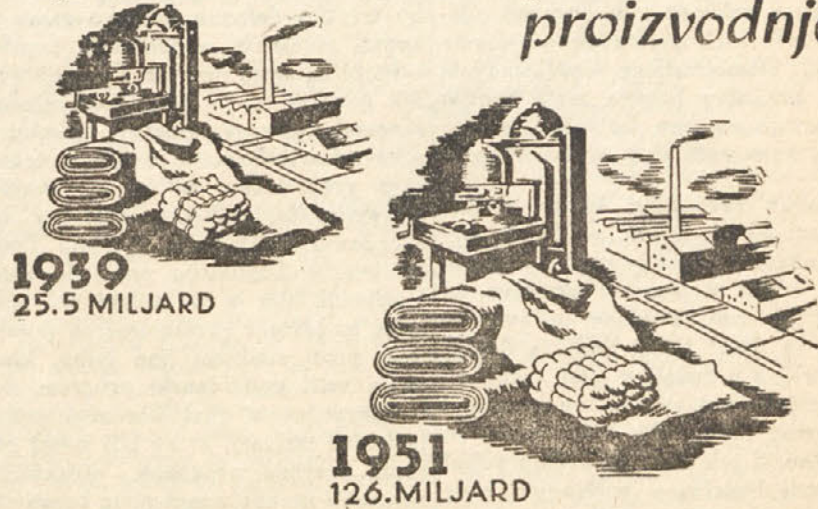
Jereb Ivan, Gostiša Ivan, Lazar Peter, Novak Tomaž, Berčič Ivan, Treven Danimir, Logar Ivan, Zigon Julij, Koler Josip in Dinstman Ignac. Poleg udarnikov pa je bilo 140 ostalih delavcev nagrajenih. Vsem skupaj je rudniška uprava podelila pol milijona lir nagrade. Tudi iz Cerknega so bili priznani za udarnike tovariši Stucin Ciril, Močnik Ivan, Obid Andrej in Sedej. Udarnik Peternej je potem dejal: »Bil sem udarnik na progi Brčko-Banoviči, danes sem postal udarnik v rudniku in potrudil se bom, da bom postal udarnik še tretjič.« Kot je na to pri svečanem obedu za udarnike poudaril tov. Aljančič, upravnik rudnika, so udarniki s svojo požrtvovalnostjo pripevali v fond podjetja 923.941 lir. Na paradah dela je bil tudi čebelar - novotar tov. Ivan Rupnik, ki je iznašel posebne priprave za izboljšanje čebelarstva in ki je bil tudi predlagan za udarnika. Po pozdravnih govorih predstavnikov ljudske oblasti, OF in vojske so poslali našemu vodstvu pozdravne resolucije.

Veličastna je bila parada tudi v Postojni, kjer se je vršila po končanem partizanskem maršu mladine. Na čelu so korakali fizikturniki JA, za njimi je sledila železničarska godba, nato pa mladina v fizikturnih oblekah. 16 udarnikov je ponosno stopalo v vrstah borcev za zmago petletke. Njim so sledili mladi postojnski letalci z različnimi modeli. Z največjim navdušenjem pa je zbrano ljudstvo pozdravilo simbol zaslužene Koroške - vojvodski prestol, poleg katerega je stala uklenjena deklica in angleški stražar; z burnimi vzkliki je množica zahtevala, da se Koroška priključi k Jugoslaviji. Nato so prišli zastopniki sindikalnih podružnic s svojimi zastavami in transparenti. Železničarji so prikazali progo od Ljubljane do Trsta. Sledili so simboli naše obnove in izgradnje, med katerimi je gradbeno podjetje ZIDGRAD prikazalo moderne stavbe, vaščani iz Oreha so prikazali apnenico. Razdrto je prikazalo zidarje, Senožet pa zdravilišče. Hruševčani so vlekli s konji star plug z napisom: »Tako smo orali zemljo do danes«, za njimi pa so brneli traktorji z napisom: »Tako orjemo z vključitvijo v prvo petletko«. Nadalje so prikazali načrtno sadjarstvo, živinorejo in razne obrti. Sledil je tudi simbol prosvetnega dela. Paradi je sledil množičen spreved. Potem, ko je zapel pevski zbor Postojne nekaj udarnih pesmi, je predsednik OLO tov. Hrast v svojem govoru med drugim poudaril, da so delavci Sile že prekorčili normo za 7 %, pri setvi pa so posejali kmetje 22 % več zemlje kot lani. Nato so pozdravili še

jetje, opekarna Aita, okrajni kamnolom, premogovnik v Ilirski Bistrici, nato pa so sledili simboli vasi: iz Bitenj so prikazali izdelavo sadja, Novokračine in Knežak so kazale obdelavo zemlje, obdelovalna druga iz Pregarij je prikazovala svoje umno poljedelstvo, v sprevedu je peljal tudi traktor in iz žage v Baču so prikazali predelavo lesa v zaboje. Iz Podgrada so predstavljali večerni študij OF in uspehe šolskega pouka. V sprevedu je bilo tudi večje število fizikturnikov in okrog 40 pionirjev z rutami. Tudi vojska je korakala v sprevedu na Titovem trgu je v imenu OF nagovoril ljudstvo tov. Tine Remškar, nastopil pa je tudi zastopnik naše vojske. Ko so združeni pevski zbori zapeli nekaj partizanskih pesmi in ko so pionirke zaigrale na harmonike, so poslali resolucijo tov. Titu, v kateri so mu obljubili, da bodo plan izpolnili.

Za Sežanski okraj se je vršila parada dela v okrašenih ulicah Divače. Za našimi zastavami, slikami Lenina, Stalina in Tita, za zastavami vseh sindikalnih podružnic in za napisi so sledili rudarji iz Vremškega Britofa z orodjem in v delovnih oblekah. Nato je prišla godba iz Sežane in fizikturne skupine ter vojska. Na 36 vozovih so prikazali simbole dela, med katerimi so železničarji iz Divače nosili sledeči napis: »V letu 1947 smo napravili 4874 prostovoljnih ur v vrednosti 184.120 lir, prihranili 20 % na kurivu in mazilu, stanje strojev pa smo izboljšali za 25 %. Uvedli bomo norme in dvignili nčinek dela za 10 %, pazili bomo na varčevanje materiala ter vzgajali strokovne kadre.« Vaščani iz Vremškega Britofa so imeli simbol vodovoda, ki ga bodo izvedli v petletki; napis se je glasil: »V odkup državi v letu 1947 bomo dali 150 q krompirja, 500 q drv, zgradili bomo vodovod, 3 apnenice in obnovili 8 gospodarskih poslopj, 3 stanovanjske hiše, 1 šolo ter posadili 3000 trt in 3000 sadik.« Vas Komen je napovedala tekmovalanje Stanjelu v izgradnji zadružnega hleva v letošnjem letu. Rudarji iz Timave so se obvezali: »V petletki bomo prihranili 15 % materiala in dvignili nčinek rudnika za 25 %. Iz Lokve so peljali simbol mlekarne, iz Kozine apnenico, mehanična delavnica iz Divače je pokazala popravilo avtomobilov, herpeljska gimnazija je prikazala učenje, vas Žirje je na vozu, ki je imel napis: »Zgra-

Vrednost industrijske proizvodnje

V petletki se bo industrijska proizvodnja v primeru z letom 1939. za petkrat povečala

produkcijo za 40 % in izdelali bomo 1.400.000 opek, 500.000 strešnikov in večje število posebnih vrst opeke.« Iz Pokrajinskega avtopodjetja so v diagramu pisali, da bodo v prvi petletki izboljšali in uredili 100% obrate, napravili 13.000 prostovoljnih delovnih ur, za progo Samac-Sarajevo bodo zbrali 70.000 lir prostovoljnih prispevkov, vzpostavili bodo 8 novih prog in 50.000 lir bo za izboljšanje prometa. Kmetijska obdelovalna druga iz Podrage je prikazala staro zemljiško mapo z mejniki in z napisom: »Staro mapo v staro šarac, priložena pa je bila nova mapa brez nepotrebnih meja med njivami. Zastopana je bila tudi traktorska postaja, destilacija in predelava sadja, državna sadjarica in trstnica iz Ozeljana, ki je prikazala umno trtojevo. Na avtomobilu so prikazali tudi povezanost delavca, kmeta in delovnega izobraženca. Nato je zopet sledilo okrog 400 mladih fizikturnikov, kolezarjev in motociklistov ter športnikov. V sprevedu je bila potem še velika

V popoldanskih urah je ljudstvo dalo izraza svoji prosvetni ustvarjalnosti z raznimi kulturnimi nastopi, prav tako pa je mladina poudarila svojo ljubezen do fizikture. V Ilirski Bistrici so bile fizikturne tekme med ekipo fizikturnega društva in ekipo vojske v odbojki, teku v vrečah in v igri »Med dvema ognjemac«. Na Titovem trgu pa je bil koncert harmonikarjskega zbora iz Ilirske Bistrice. V Divači je nastopila godba iz Sežane in iz Herpelj; bil je tudi množični skupni nastop združenih pevskih zborov iz Sežane, Dutovelj, Dobravelj, Lokve, Kozljega, Klanca, Materije, Ocizle in Herpelj. Mladina iz herpeljske gimnazije je v mimohodu pri fizikturnem nastopu prikazala ime Tita, mladinke iz cone A in fizikturniki iz cone B so nastopili s prostimi vajami, železničarji pa z orodno telovadbo. V Idriji je v popoldanskih urah nastopala rudniška godba in pevski zbor. V Postojni se je ob 14. uri množica zbrala na stadionu, kjer so nastopili v raznih panogah fizikture, tako n. pr. s skokom v višino, metanjem diska in kopja, krosom, odbojko itd. Tudi v Ajdovščini so bili fizikturni nastopi in pevski zbori so zapeli več borbenih pesmi. Največje zanimanje pa je vzbudila razstava v Pokrajinskem avtopodjetju, ki je prikazovala vse panoge gospodarstva. Pokrajinsko avtopodjetje je prikazovalo izdelovanje udobnih, modernih avtomobilov iz starih ruševin, cementna industrija iz Anihovega je pokazala izdelovanje različnih cementnih izdelkov. Kovinarji iz Batuj so prikazovali izdelovanje raznega kmetijskega orodja, tudi združeno kovinarjev iz Ajdovščine je razstavilo svoje razne izdelke. Destilacija sadja iz Ajdovščine je bila zastopana s 30 različnimi vrstami likerjev in sadnih sokov, nastopile so tudi krojaška zadruga iz Sempasa, čipkarice iz Čepovana, vinarska zadruga iz Vipave ter čebelarji iz Ajdovščine. Prikazali so tudi uspehe gospodinjstevskega tečaja v Črničah, Splošnega gradbenega podjetja »Primorje« in še nekatere druge ustanove.

Po končanih prosvetnih in fizikturnih nastopih se je povsod razvilo veselo ljudsko rajanje, ki je pokazalo bratstvo med delavci, kmeti, delovnimi izobraženci in našo ljubljeno armado.

Proslava prvega maja je torej velika prisega vsega delovnega ljudstva, da bo petletka uresničena in presežena, nove uspehe bodo dosegli naši delavci v dvigu proizvodnje, izboljšalo se bo kmetijsko obdelovanje zemlje, še jasneje se bo izoblikoval lik novega človeka. Medtem, ko je delovno ljudstvo v zahodnih kapitalističnih deželah predmet izkoriščanja za peščico kapitalistov, medtem, ko prav danes v Ameriki in drugih zahodnih deželah zopet nastopa kriza, ki meče stotisoče delavcev na cesto v lakoto, si ustvarjamo pri nas z delovnimi napori v petletki pod vodstvom tov. Tita boljše in srečnejše življenje svobodnih narodov!

Vrednost obrtniške proizvodnje se bo dvignila

Tudi delovni obrtniki bodo vključeni v naš plan proizvodnje; njihove zmoglosti, strokovno znanje in spretnost nam bodo mnogo koristile. Vrednost obrtniške proizvodnje se bo dvignila od 12 milijard dinarjev v letu 1939, na 18 milijard dinarjev v letu 1951. Tako se bo v tem času povečala vrednost njihovih izdelkov in storitev za 1,5 krat.

dili bomo silos in prekorčili petletni plan«, prikazala živinorejo, Orlek pa se je obvezal, da bodo zgradili ljudski dom in 1 km vodovoda. Iz Kastelca in Sočberba so se obvezali v petletki elektrificirati vasi, obnoviti 10 stanovanjskih hiš in izvršiti vse odkup pridelkov. Z ogorčenjem je ljudstvo gledalo simbol krivične demarkacijske črte s partizanom na eni in zčerincem ter angleškim vojakom na drugi strani, ki so ga prikazali Sežanci. Po sprevedu so pozdravili ljudstvo tov. Danilo Petrinja v imenu OF ter major Sasič v imenu armade.

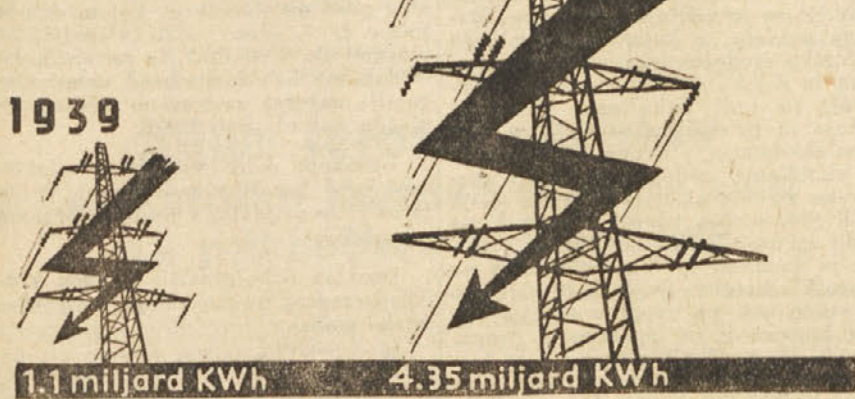
Cepprav so ameriški vojaki v sredo zvečer v Volčah zažgali kmetu kozolec z žitom, da bi strahovali ljudstvo, cepprav so ovirali prihod množic iz cone A, se je v Tolminu zbralo nad 4500 ljudi. Prišla je tudi mladineka delovna četa za progo Samac-Sarajevo. Na trg 1. maja so prikorakali tudi fizikturniki v strnjem sprevedu. O pomenu praznika delovnega ljudstva, o pridobitvah Osvobodilne borbe in o bodočih nalogah so govorili razni tovariši. Tov. Kurinčič Ivan, kmet iz Idrijekega pri Kobaridu, je med drugim dejal: »Mednarodna reakcija se poslužuje lažne propagande, da bi nas kmete odvrnila od izvajanja petletke. Toda mi se zavedamo, da nam bodo edino naše tovarne dale tisto, kar nam niso mogli dati vsi bivši kapitalistični režimi. Zato stoji kmetje strnjeno na braniku pridobitve OF.« Kljub temu, da se je po zborovanju močno ulil dež, se je ljudstvo takoj po dežju zbralo v spreved, ki se je zaključil na prostoru, kjer se je vršil fizikturni nastop in petje vseh pevskih zborov okraja. Posebno pionirke so se odlikovale z odličnim izvajanjem prostih vaj.

Komaj se je pričelo daniti, so se v Ajdovščini že začele zbirati desetstisočglave množice iz vsega Goriškega okraja. Cepprav je ZVU zabranila prehod Pevmskega mostu pri Gorici in je tudi ljudstvo iz Kanala bilo ovirano pri prihodu, se je že ob 10. uri pričela parada. Prvi so bili zastavonoše na konjih in fizikturniki, nato je sledila vojska, potem pa so peljali na vozovih simbole. Opekarna iz Renč je napovedala tekmovalanje opekarni v Biljah; obvezala se je: »Dvignemo v letu 1947

množica ljudstva, Zenica srednjih let, ki je med fizikturniki zagledala svojega sina, je veselo dejala: »Ponosna sem, da bo mlajši rod užival to, kar so nam fašisti ves čas odrekali, pa smo si sami priborili.« Spreved se je nato zbral na travniku, kjer jih je pozdravil tov. France Perovšek, zastopnik Glavnega odbora OF, tov. Albreht Roman, v imenu okrajnega odbora je govoril tov. Mlakar in pozdravilo je tudi več zastopnikov Armade.

Proslave 1. maja so se vršile tudi v Cerknem, kjer je bila po nagovorih slavnostna akademija, ki jo je priredil prosvetni svet skupno z gimnazijo in kjer je bilo prisotnih okrog 1000 udeležencev, ter v Crnem vrhu, kjer je bila poleg prebivalstva tudi naša vojska, ki je sodelovala s pevskim zborom in recitacijo.

ELEKTRIČNA ENERGIJA

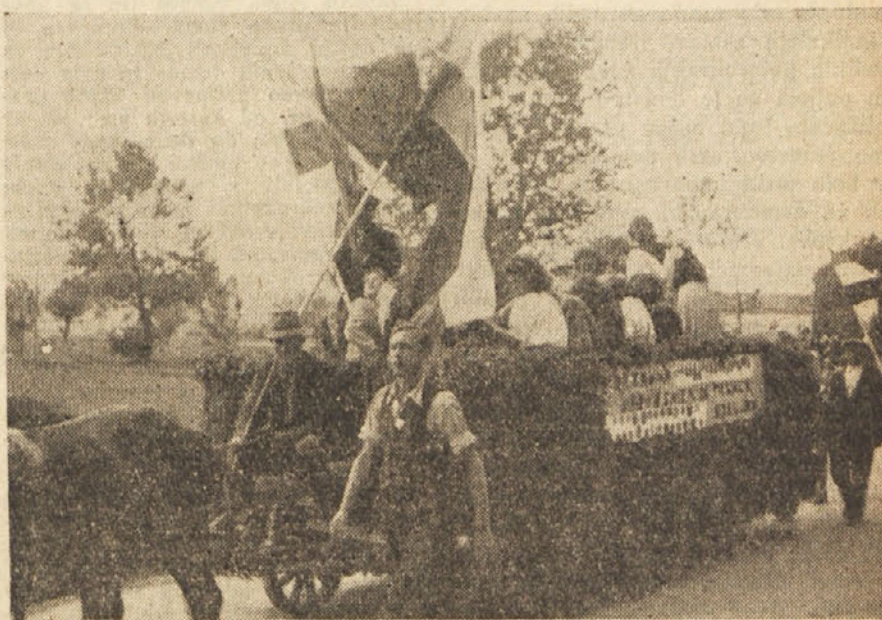

Proizvodnja in potrošnja električne sile se bo za štirikrat povečala

Martin, Brus Andrej, Česnik Jernej, Simončič Karl, Čibej Leopold, Bedenk Avgust, Bizjak Jože, Likar Franc, Likar Ivan, Lapajne Evstahija, Sinkovec Janez, Kavčič Filip, Hladnik Ivan, Likar Julij, Peternej Matevž, Pivk Anton, Leskovec Dominik, Bonča Pavel, Gnezda Alojz, Rupnik Albin, Tučar Janko, Križič Franc, Ferjančič Rudolf, Medved Amedej, Vončina Ludvik, Hladnik Vincenc, Poljanšek Bogomir, Čibej Ivan, Alič Josip, Brus Marjan, Petrovič Ferdinand, Pečirer Rafael, Lampe Josip, Tavzes Branko, Miklavčič Matevž,

zastopnik vojske, delavcev, kmetov, mladine in pionirjev. Razporedenje množic je bilo nepopisno.

V Ilirski Bistrici se je zbralo 2000 ljudi. Na avtomobilu in vozovih so prikazali 38 simbolov. Iz tovarne Falerse so prikazali v miniaturni celotno produkcijo lesovinskih plošč in diagram zvišanja produkcije v letu 1947. Mizarška produktivna zadruga je prikazala svoje izdelke, v diagramu pa so označili zvišanje članstva. Okrajno gradbeno podjetje je pred očili obnovilo. Zastopana je bila tudi gozdna uprava »Snežnik«, okrajno avtopod-

Drevesnica in trsnica Ozeljan je prikazala svoje uspehe na paradi dela v Ajdovščini

Prvi maj v Trstu

mogočna manifestacija naprednih sil v borbi za m.r., demokracijo, neodvisnost in kruh

Prvomajskemu pozivu Koordinacijskega odbora so se odzvale demokratične množice ljudstva, mladina, kakor tudi ogromno število izobražencev z veličastno in borbeno udeležbo pri vseh proslavah in slovesnostih. Demokratične množice Trsta so v prazniku prvega maja enotno odgovorile na vse izzivaške provokacije nesramnih slug imperializma.

Velike svečanosti so se pričele v Trstu že 30. aprila. — Kljub raznim težavam, ki jih je imel Koordinacijski odbor v pripravi proslave od strani zavezniške vojne uprave, so tisoče in deset tisoči ljudi že dopoldne pričeli prihajati v Trst z vozovi, kamioni in peš. Vsi so se usmerjali v mestne rajone Sv. Ivan, Rojan in Sv. Anjo. S teh mest so krenili veliki sprevedi ljudstva s prižganimi baklami. — V prvih nočnih urah je ta ogromni spreved dajal krasen prizor. Peščica fašističnih provokatorjev je sicer poizkušala na nekaterih mestih pokvariti spreved, toda manifestanti so dostojanstveno in mirno šli naprej, ne ozirajoč se na provokacije. Prvi spreved, ki je prišel v center mesta, je že šel po ulici Carducci, drugi pa se mu je približal preko trga Goldoni. V trenutku, ko sta se spreveda združila, je nek fašistični zločinec vrget iz neke stavbe bombo na sredino ulice. Močna eksplozija se je razlegala po trgu. Spreved je zastal samo za nekaj sekund, toliko da so reditelji odnesli ranjene tovariše in tovarišice na hodnik, kjer so čakali na rešilne vozove, potem pa se je bakljada mirno in dostojanstveno, ne da bi se pustila izzvati, nadaljevala. — V tem trenutku je v ulici Carducci odjeknila še ena detonacija, ko je nek pripadnik CLN-a vrget ročno bombo na skupino mladink. Tudi ta bedni zločin ni zastavil, še manj pa razbil spreveda. Bakljada se je pomikala naprej. 30.000 udeležencev v bakljadi ni reagiralo na provokacije, toda prebivalstvo Trsta je nekatere izmed izzivačev izročilo policiji. Od udeležencev bakljade so jih 32 odnesli v bolnišnico, od katerih jih je 14 težje ranjenih. Bakljade so se zbrale na hipodromu Montebello, kjer je bil v prisotnosti 60.000 ljudi veličasten ognjem. Po končanem ognjemetu so udeležencem prečitali dele prvomajskega proglaša Koordinacijskega odbora, s katerim se delovne množice Svobodnega tržaškega ozemlja pozivajo, da se v čim večjem številu udeležijo prvomajske parade in da nadaljujejo borbo za mir, za demokracijo, neodvisnost in kruh. — V tem času so na vseh gričih okrog Trsta prižgali kresove, na industrijskih obratih, ladjedelnici in na pristaniških objektih pa so svetile velike rdeče zvezde.

Trst je v prvi maj stopil ovit v zastave. Na hišah Trsta so plapolale italijanske, jugoslovanske, slovenske in tržaške zastave. Imperialisti so se z bali delovnega ljudstva, zato so ceste napolnili policijski avtomobili in civilno policijo so dovedli v Trst iz vseh drugih krajev. Mnoge ulice so že zjutraj blokirali. Vendar ljudstva to ni oviralo. Iz poednih rajonov so se pomikale ogromne množice, da bi se združile v veličastni spreved na odrejenem mestu. Od devetih naprej so se ogromne množice približavale trgu Unità, kjer se je vršil velik manifestacijski miting. V vsakem sprevedu je bilo morje narodnih zastav, sindikalnih zastav, transparentov in velikih peterokrakih zvezd. Z glasbo in petjem se je ljudstvo počasi približavalo trgu, noseč parole: »Hočemo edinstvo vseh demokratičnih sil v boju proti imperializmu«, »Borimo se za demokracijo, neodvisnost, mir in kruh«, »Hočemo sindikalno enotnost, mladinci pa so nosili velike transparente, na katerih je pisalo: »Hočemo enotno mladinsko fronto«. Skoraj dve uri so se zbirale na trgu nepregledne množice ljudstva. Ob 11. uri in pol se je pričel veličasten miting. V tem času je bilo na trgu okrog 200.000 ljudi. Ta veličastna slika je navdušila celo mornarje dveh velikih angleških križark, zasidranih ob obali, da so z burnimi vzkliki pozdravili naše zastave. Veličastni miting je otvoril direktor lista »Il lavoratore« Leopold Gasparini, ki je pozval delovne množice slovenskega in italijanskega naroda v enotni boj

za mir, demokracijo in neodvisnost tržaškega ozemlja. Za njim je govoril predsednik Enotnih sindikatov Ivan Bukovec-Vojmir, ki je podčrtal, da bo tržaško delovno ljudstvo samo v enotni sindikalni organizaciji uspelo v borbi za svoje pravice. Po pozdravnih govorih se je zbral nepregledni spreved delavcev, kmetov, fizikulturnikov, Garibaldincev in drugih tržaških prebivalcev, ki so vzklikajoč slovensko-italijanskemu bratstvu in skupnemu sodelovanju, maršalu Titu, Stalinu in Togliattiju prišli do trga Garibaldi, kjer je bil razhod. Od tam se je množica v raznih smereh pomikala proti stadionu San Sabo, kjer se je vršil popoldanski program. Še tretjičrat so v ulici Carducci podli fašistični izzivači, ki so bili besni na svoje prejšnje neuspehe, poizkušali napraviti nered z metanjem bomb na skupino mladink in partizanov, toda tudi ta poizkus je prav tako kot prva dva bedno propadel.

Na stadionu San Sabo, ki je bil okrašen z narodnimi zastavami in na hribih okrog stadiona ter po strehah okoliških hiš, se je zbralo okrog 50.000 gledalcev. Vršil se je zlet fizikulturnikov Svobodnega teritorija Trsta in množični koncert 3.000 pevcev. Na centralni loži so svečanosti prisostvovali: generalmajor Rado Pečarček, šef vojne misije v Zavezniški vojni upravi, major Cunder, šef jugoslovanske misije za vojni plen, člani komisije za teritorialno razmejitve z Italijo na čelu s polkovnikom Kilibardom; prisoten je bil tudi polkovnik Rdeče armade Bogomolov s svetnikom Zahalovom, predstavniki Slovensko-italijanske antifašistične unije in večje število oficirjev Jugoslovanske armade. Program se je pričel z motociklističnimi tekmami, potem pa je 9.000 fizikulturnikov nastopilo s prvomajskimi vajami. Prisostvovali so tudi fizikulturniki iz Ljubljane, ki so nastopili z raznimi orodnimi vajami, potem pa se je vršilo prvo povojno srečanje med nogometnima skupinama Jugoslavije in Italije. Ob zaključku je zbor 3.000 pevcev zapel nekoliko borbenih slovenskih, italijanskih

in ruskih pesmi. S pesmijo in rajanjem na več predelih mesta je delovno ljudstvo Svobodnega teritorija Trsta zaključilo veličastno prvomajsko proslavo.

Veličastna prvomajska proslava je bila velika manifestacija za zmago demokracije, za enotnost vseh demokratičnih sil, za resnično izvrševanje

Likvidacija kreditnih zadrug

Vse do leta 1931 so bile v slovenskem kreditnem sistemu kreditne zadruge na prvem mestu — tako po višini vlog kot po vsoti danih posojil, po številu vlagateljev in dolžnikov. Toda od leta 1931 dalje so zadruge istočasno kot drugi denarni zavodi prišle v krizo, iz katere se niso mogle izkupati. Kriza pa je odkrila, da je bil pravi namen tedanjega kreditnega združenstva najprej zbiranje ljudskih prihrankov, katere so potem protiljudski voditelji zadrževali v svoje banke in podjetja z namenom nadaljnega kapitalističnega izkoriščanja. Tako je šel ljudski denar v protiljudske namene. Zadržani kreditni sistem je bil popolnoma pod vplivom buržoaznih političnih strank in preko njih pod vplivom kapitalističnih slojev, ki so ga do kraja izkoristili, ko pa je bil izčrpan, pa pustili, da je propadel.

Kreditne zadruge so bile med vsemi denarnimi zavodi od krize najbolj prizadete. Poleg tega, da je njihova gotovina bila investirana v razna privatna kapitalistična podjetja ali naložena v kapitalističnih bankah, katerih solventnost je bila v času krize praktično enaka ničli, so bili ostali dolžniki večinoma kmetje, ki so bili z zakonom postavljeni pod tako imenovano »zaščito«. Vlagatelji pa so bili delovno ljudstvo, »mali ljudje«, ki so po zaporu le od časa do časa, s prošnjami in raznimi priporočili komaj dobili smešno majhna izplačila na račun svojih vlog. Napake starega kapitalističnega sistema so se tu pokazale v vsej jasnosti. Od svojih investicij niso za druge imele nikakih koristi, težko zaslužili in še težje prihranjeni denar delovnega ljudstva se je tako razbil ali pa prešel v žep posameznih večjih finančnikov.

Še se spominjamo, kako so ob izbruhu krize stale dolge vrste vlagateljev pred hranilnicami in bankami,

demokratičnih svoboščin in človečanskih pravic, za pomiritev duhov in dobre medsebojne odnose med Italijo in Jugoslavijo; ogromne zbrane množice pa so manifestirale tudi za gospodarski razvoj bodočega Svobodnega tržaškega ozemlja, ki mora biti tesno povezano z zaledjem in gospodarsko popolnoma neodvisno proti vsem kolonialnim načrtom imperialističnega zasluživanja. Veličastne manifestacije so bile jasen odgovor vsem tistim fašističnim elementom v Trstu, ki v službi mednarodne reakcije nasprotujejo uditvi iskrene demokracije na Svobodnem tržaškem ozemlju.

kako je bila nenadoma odrejena zapora, koliko potov je bilo potem potrebnih, da je vlagatelj prišel vsaj do malenkostnih delov svojih prihrankov. Trpelo je tu v prvi vrsti delovno ljudstvo, oni ki niso imeli zvez, da bi bili pravočasno obveščeni. Upravni kader ter njihovi znanci pa so si vloge večinoma pravočasno rešili. Vemo, da je bil tedaj marsikdo ob prihranke, ki jih je bil namenil za starost in bolezen, marsikomu so sanje o lastnem domu splavale po vodi. Spomnimo se tudi, kako so razni špekulanti skušali tudi tu iz nesreče delovnega ljudstva kovati dobiček: organizirali so nakup vlog po tajnih kanalih, za smešno ceno, z namenom, da pridejo na ta način do odločujočih pozicij v upravnih posameznih kreditnih podjetjih.

Niso si zadruge še dobro opomogle od udarcev krize, že je prišla vojna in z njo nov udarec zanje, zlasti v predelu, ki so ga zasedli Nemci. Okupator jih je izkoristil do kraja in dokončno upropastil.

Po osvoboditvi se je pokazalo, da od približno 500 kreditnih zadrug, kolikor jih je bilo pred aprilom 1941 na slovenskem ozemlju, niti desetina ni bila več zmožna življenja. To je dovolj jasno pokazala analiza njihovih bilanc po izvršeni valorizaciji. Povojni posli, v kolikor jih je še katera izkazovala, so bili večinoma v najožji zvezi z likvidacijo starih poslov, dejansko torej brez življenja v sebi. Ljudstvo iz razumljivih razlogov po vseh teh izkušnjah ni imelo več zaupanja vanje.

Za obnovo predvojnega kreditnega sistema, zlasti, v kolikor so ga tvorile kreditne zadruge, bi bile potrebne ogromne vsote. Toda danes, ko je delovno ljudstvo prevzelo oblast v svoje roke, moramo bolj smotno gospodariti z ljudsko imovino. Ni v skla-

du s potrebami gospodarskega razvoja države in dvigom splošnega blagostanja, da bi tako velika sredstva dajali ustanovam, za katere vemo, da ne bi mogle v redu izpolnjevati svojih obveznosti do vlagateljev in katere ne bi mogle odigrati pravilne vloge v gospodarskem razvoju države.

Ves naš kreditni sistem se je po vojni v skladu z našim gospodarskim razvojem organiziral načrtno. Država, to je delovno ljudstvo, je prevzela in ustvarila velika in močna kreditna podjetja. Zakon o ureditvi in delovanju kreditnega sistema je to tudi postavil kot eno temeljnih smernic za njegovo izgradnjo. Še globlji pomen pa je novi sistem dobil z uveljavljanjem načela o planskem gospodarstvu. Zato vidimo, da so se tudi že itak velika kreditna podjetja združila v še večjo kreditno ustanovo — Narodno banko, s centralami po sedežih ljudskih republik ter s filijalami po vseh važnejših gospodarskih središčih. Z vključitvijo Poštne hranilnice v Narodno banko se je prilagoditvijo denarnega poslovanja vseh, tudi podeželskih poštah blagajnov novim potrebam, je tako postala Narodna banka praktično dostopna najširšim slojem ljudstva. Z Narodno banko pa so najožje povezana tudi vsa državna kreditna podjetja lokalnega pomena (mestne ali krajevne ljudske hranilnice), ki pripadajo mestnim ali krajevnim ljudskim odborom.

Na ta način je stvorjena trdna osnova novemu kreditnemu sistemu, položeni so finančno-tehnični temelji za čim bolj nemoteni razvoj države. Ustvarjen je aparat, za katerega jamči država z svojo gospodarsko močjo. Taka koncentracija omogoča pa tudi zlasti popolno organizacijo plačilnega prometa, omogoča najuspešnejšo organizacijo kreditiranja in končno ustvarja organe, ki bodo lahko pomagali pri izvrševanju plana s koncentracijo denarnih sredstev, s čimer je omogočeno njih plansko razmešanje.

Spriču vsega tega je jasno, da se je sistem kreditnih zadrug preživel. Zato je tudi vlada LRS izdala uredbu o njih likvidaciji, ki je to nesodobno in potrebam državnega gospodarstva ter delovnega ljudstva neustrezajočo obliko kreditnih podjetij odpravila. Poudariti je potrebno pri tem, da je dejansko bila itak že večina teh kreditnih zadrug v likvidaciji, ker ni bila zmožna življenja. Ker pa so preostale še delujoče zadruge bile ohranjene pri življenju le tam, kjer so obstajale gospodarske potrebe in so prav v teh krajih tudi že poslovalnice Narodne banke, je jasno, da je nadaljnji obstoj teh kreditnih zadrug ljudski državi nepotreben in bi pomenil le nesmiselno drobljenje denarnih sredstev.

Likvidacija vseh teh kreditnih zadrug je poverjena posebnemu likvidacijskemu odboru. Likvidacijske mase vseh posameznih kreditnih zadrug, izvršeni tisti, ki so z zapleno prešle v državno last, tvorijo skupno likvidacijsko maso, ki se likvidira skupno, torej kot celota.

Poslovanje kreditnih zadrug se deli na posle pred osvoboditvijo ter posle po osvoboditvi. Posli sklenjeni po osvoboditvi, to je po 9. maju 1945, bodo v roku 15 dni po dnevu objave uredbe, prenešeni na državna kreditna podjetja z ustreznimi kritijem. Vlagatelji kreditnih zadrug bodo tako postali vlagatelji državnih kreditnih podjetij.

Izplačilo nezavarovanih upnikov, to je takih, ki nimajo vključenih ali zavarovanih prednostnih pravic, bo šlo po naslednjem vrstnem redu:

- stroški za upravo, vzdrževanje, vnovčevanje in razdelitev likvidacijske imovine;
- javne dajatve, ki so dospele od osvoboditve do dokončne likvidacije;
- plače in drugi prejemki oseb, ki so bile v službi kreditne zadruge zadnje leto pred uvedbo likvidacije;
- denarne vloge izpred osvoboditve do 5000 dinarjev;
- terjatve zadrug;
- vse druge obveznosti.

Poudariti moramo, da uživajo stvarno prednostno pravico pri izplačilu vlog pred osvoboditvijo, kot to določa točka č) 7. člena, mali vlagatelji z vlogami do 5000 din. Na ta način bo iz donosov likvidacije med vsemi vlagatelji najprej zasigurno celotno izplačilo najbolj potrebnim.

Ugasnejo dalje vse tiste terjatve, za katere kreditna zadruga ne ve in ki se ji ne prijavijo v roku, določenem po uredbi.

Imovina pokojninskih skladov kreditnih zadrug se ne šteje v likvidacijsko maso.

Gornja uredba velja od dneva objave v »Uradnem listu« LRS, to je od 19. aprila 1947.

Z gornjo uredbo so torej ukinjene kreditne zadruge, za katere je že v svojem ekspezuju ob priliki proračunske razprave za leto 1947 minister za finance LRS Zoran Polić ugotovil, da ne morejo biti več oblika urejanja našega denarnega trga. V uredbi je predpisan postopek likvidacije tako, da bodo zaščiteni interesi malih vlagateljev. Tako bo ta preživela oblika kreditnih podjetij izginila in dala prostora novim organizmom, ki bodo uspešnejše varovali pravice vlagateljev in postali trdna opora za izvajanje našega plana, katerega končni cilj je blagostanje vseh državljanov.

Šesto obletnico OF smo praznovali v znamenju Titove petletke

Šesto obletnico odkar je bila na pobudo Komunistične partije Slovenije ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda, je naše ljudstvo praznovalo ob silno pomembnem času, ko je pred nami prva Titova petletka.

Že na predvečer so po mnogih vaseh goreli kresovi, ki so oznanjali veliki praznik. Taki kresovi so žareli v Brdih, na goriškem Krasu, v Vipavski dolini, na Kanalskem, na Nanosu, v okolici Postojne, na Pivki, na Tolminkem, po kraških vrhovih in gričih slovenske Istre in Vremskega Bristofa, v bistriškem in idrijskem okraju. Že v soboto zvečer, še več pa v nedeljo se je ljudstvo po vseh večjih krajih zbiralo na množične svečane proslave. Ljudski govorniki so poudarili pomen zgodovinskega dne, vlogo OF v borbi za osvoboditev in zmago ljudske demokracije ter bratstva jugoslovanskih narodov pod vodstvom tovariša Tita in naloge, ki čakajo naše ljudstvo v okviru OF v izvedbi in prekoračenju prve petletke. V Ajdovščini so s takega zborovanja poslali resolucijo Izvršnemu odboru OF, v kateri je med drugim rečeno:

»Zbrali bomo 753.000 lir za naše graditelje proge Samac-Sarajevo in smo doslej že zbrali 305.000 lir; za obnovo porušeni domov in dvig proizvodnje bomo prispevali 52.250 prostovoljnih ur, od katerih smo jih že napravili 15.000; do danes smo obdelali 80 odstotkov plodne zemlje, ostalo bomo obdelali v prihodnjih dneh; članstvo zadrugnikov bomo povečali za 10 odstotkov; v okviru MLO bomo odprli 7 obratov, od katerih 3 že poslujejo; za strokovno izobrazbo delavcev bomo imeli letos 33 strokovno poučnih tečajev; priredili bomo 122 političnih ur, od katerih smo jih že imeli 26; za dvig kulturne ravni bomo priredili 27 kulturnih prireditev z izbrano kvalitetno vsebino, od katerih smo jih že uprizarili 7. Vse te obveze bomo izvršili v prvem letu petletke.«

Iz Pokrajinskega avtopodjetja so ob obletnici OF priredili izlet v Ljubljano in dalje na Bled, Bohinjsko jezero in k slapu Savice; skupaj z uslužbenci DAPPS-a so se udeležili svečane proslave obletnice OF v Ljubljani. Planinci iz Ajdovščine so proslavili obletnico s kurjenjem kresov na Čavnu in s proslavo pred kočo na Čavnu. Svečane proslave so se vršile v Vrhopolju,

Gaberju, Gorenji vasi in v mnogih drugih krajih. V Tolmini so na dan obletnice priredili okrajni kulturni festival, na katerem je nastopil tolminski orkester, pevski zbor iz Sv. Lucije in Tolmina, tamburaški zbor iz Podmelca, dijaki učiteljske in gimnazijske so nastopili v zborni recitaciji, nastopili so tudi gojenci mladinskega doma »Simona Kosca« in pionirji iz tolminske osnovne šole; nastopili so tudi z raznimi fizikulturnimi prireditvami, mladina je imela skupne proste vaje, v nogometu pa sta se srečali mladinski moštvi Poljubima in Tolmina. Večja zborovanja v tolminskem okraju so se vršila tudi v Boven, Livku, Idrskem, Vočah, Volarjih, Kamnem, Rodešcu, Borjani, Breginju, Kredu, Selu, Vrsnem, Grahovem, Hudi južini in v Gorenji Tribusi.

V Postojni je zbrano ljudstvo nagovoril tov. Hrast, sekretar OOOOF. Po končanem programu, ki je obsegal nekaj recitacij in pevskih točk, so poslali pozdravne spomenice IOOF in maršalu Titu. Proslava je bila tudi v zdravilišču v Senožečah; v Dolenji Košani je bila lepo uspeša akademija za vse okoliške vasi. Iz Oreška so v pozdravnem pismu IOOF napisali:

»Obvezujemo se, da bo v prvem letu naša vas dala 150 q krompirja, 500 centov sena, izpolnila vse obveze pri dajati mleka in 100 odstotno bomo plačali odmerjene davke; obdelali bomo vsak košček zemlje in tako izpolnili setvene naloge; popravili bomo 2 km slabe ceste; dvignili bomo tudi stopnjo izobrazbe na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.«

Svečane proslave so bile tudi v Senožečah za okoliške vasi, v Prestranku in še v nekaterih drugih vaseh po stojskega okraja.

V sežanskem okraju so bile svečanosti v Herpeljah, kjer je po govoru nastopil mešani zbor iz Herpelj-Kozine s pesmimi »Udar na udar«, »Pesem o svobodi«, dijaki iz gimnazije so podali zborni recitacijo »Kovački smo« ob sodelovanju ženskega pevskega zbora iz Herpelj; mlada pionirka je govorila, kaj pomeni OF za najmlajše; ob zaključku pa je vaška godba zaigrala naše himne. Prav tako je ljudstvo proslavljalo veliki dan tudi v Sežani, Komnu, Divači, Lokvi, Vremskem Bristofu, Kastelcu in drugod. V Divači so

med drugim organizirali tudi baklado. Pri proslavi je sodelovala vaška godba na pihala in pevski zbor, žene in pionirji pa so nastopili z deklamacijami. V Sežani se je proslava vršila v prostorih Enotnih sindikatov; po govoru, deklamacijah in pevskih nastopih se je množica zbrala na glavnem trgu, kjer je godba igrala razne udarne pesmi. V Lokvi, kjer je okupacijska vojska pred nekaj časa nasilno zasedla mladinski dom, se je ljudstvo zbralo na prostem in dostojno proslavilo obletnico; pevski zbor je zapel 3 pesmi, mladina pa je podala nekaj deklamacij; končno je šla mladina v sprevedu na mesto, kjer je gorel kres in tam se je proslava zaključila.

V idrijskem okraju so se vršile proslave že na predvečer v Idriji, Sp. Idriji, Cerknem, Zelimu, Otaležu, Zakrižu, Kladjah, v Novakih, Bukovem, Stopniku, Črnem vrhu in na Vojskem. Najboljše so bile proslave v Sp. Idriji, Črnem vrhu, Cerknem in Bukovem. V Idriji se je vršila na predvečer šafetna baklada, v kateri je tekmovala rudarska, srednješolska, vajeniška mladina in dijaki iz tehnične šole; sodelovali so tudi fizikulturni aktivisti iz okraja in priredili so v nedeljo svečano akademijo. V Črnem vrhu je igrala sindikalna godba podružnice gozdarske stroke; na dan obletnice se je vršil tudi svečan pogreb borcev, ki so padli za našo boljšo bodočnost. V Doleh in Ledinah so bile akademije na praznik obletnice. Svečane proslave so se vršile tudi po vaseh v okraju Ilirska Bistrica in še po mnogih drugih krajih. Po končanih proslavah so bila v mnogih vaseh ljudska rajanja, kjer se je prebivalstvo v veselju spominjalo na težke napore borbe za osvoboditev.

Iz vseh teh svečanosti se je jasno pokazalo, kako ljudstvo dobro razume, pod kakšnimi pogoji je OF nastala, kakšne so njene dosedanje zasluge in zakaj je prav Komunistični partiji pripadla vloga njenega organizatorja. — Ljudstvo pa ve tudi to, da je pred nami še mnogo nalog. V industrializacijo in elektrifikacijo nas vodi naša Osvobodilna fronta v okviru Ljudske fronte Jugoslavije in z našim ljudstvom voditeljem tovarišem maršalom Titom na čelu. Naloga vseh članov, vseh odborov naše Osvobodilne fronte je, da prvi petletni plan ne samo uresničimo, ampak tudi prekoračimo!

POSEJATI VSAK KOŠČEK ZEMLJE JE DANAŠNJA NAJVEČJA NALOGA KMETOV

Oranje s traktorji je zelo uspešno

Traktorji USTROJ-a so sedaj v največjem delovnem poletu. Premične traktorske brigade so razmeščene v Sempasu, Dobravljah, Vipavi, Prestranku in Ilirski Bistrici. Imajo 18 traktorjev, ki delajo ves dan. Povprečno preorjejo traktoristi v enem dnevu nekaj nad en ha. Pri prihranjenju goriva so presegli normo že za 1,5 do 2,2 kg na uro. Do 28. aprila so preorali že 213 ha zemlje.

Najboljši traktorist v brigadi v Sempasu je tovariš Spacapan, ki je kljub napornemu delu oral zemljo od 5. ure zjutraj do polnoči. Čurk Nikolaj iz Vipave je dosegel največji prihranek na gorivu in v drugih dveh dekadah je najbolj presegel normo. V prvih dveh dekadah pa je bil najboljši traktorist Kobal. V Dobravljah se je najbolj pokazal Kušnjerek Miha, ki je poleg največjega prihranka zoral največje površine. Za najboljšega traktorista v Prestranku štejejo tovariša Pirjeveca, v Ilirski Bistrici pa tovariša Rojca. Traktoristi požrtvovalno orjejo, saj vedo, da s tem prihranijo mnogo truda delovnim kmetom.

V oranju s traktorji pa so se pokazale tudi nekatere pomanjkljivosti. Največje težave so v tem, ker pogodbe za oranje s posameznimi kmeti niso bile pravočasno sklenjene in zato imajo sedaj brigade velike težave, če bi se hotele držati točno vrstnega reda porodb. Potrebno je, da zorjejo zemljo raznih kmetov, ki je blizu skupaj, istočasno, ne glede na to, kdaj so bile pogodbe sklenjene. V sklepanju pogodb kmetijski referenti v nekaterih krajevnih ljudskih odborih niso pravo-

časno razjasnili vsem kmetom, kako bo oranje s traktorji potekalo. Tako na primer se traktoristi iz brigade v Sempasu pritožujejo, da so morali v Lokah sami hoditi od hiše do hiše, ker kmetijski referent baje ni vedel, ali bodo kmetje dali orati ali ne; obljubil je traktoristom, da jim bo pravočasno poslal seznam interesentov, česar pa ni storil.

Napake se kažejo tudi v samem USTROJ-u. Traktorist Brece iz Vipave je 25. aprila zapustil svojevoljno delo

že ob 5.30 uri popoldne, čeprav so drugi orali še pozno v noč. Jasno je, da tak traktorist ne sledi delovnemu poletu naših množic. V Postojni jim je primanjkovalo olja in goriva za traktorje in čeprav so za dobavo obvestili upravo USTROJ-a 23. in 24. aprila, ga do 25. aprila še niso prejeli. Če ne bi traktoristi sami poskrbeli za gorivo, bi traktorji stali.

Oranje s traktorji je na vsak način zelo uspešno, saj kmeti razbremenijo naporna dela in zemlja se zorje hitreje ter bolj globoko. Treba pa bo odstraniti poedine pomanjkljivosti, da bodo sadovi dela še boljši.

S traktorjem branažo zemljo na Razdrtem

Setvena kampanja v Sežanskem okraju

Setvena kampanja v sežanskem okraju je v polnem teku. Ta okraj je sicer gospodarsko precej pasiven, vendar je ljudska oblast vložila vse svoje napore, da se bo kampanja čim uspešneje izvedla, da ne bo ostal neobdelan niti košček zemlje in da se bo tako dvignilo blagostanje množic. Kmetičko ljudstvo je s svojimi napori in s tekmovalnim poletom uspelo premagati vse težave, tako da bo postavljeni načrt došen.

Okrajna setvena komisija je sicer pri svojem delu naletela na precejšnje težave, ker se ljudje povsod še ne razumejo na hektare, nekateri pa so se celo branili dati potrebne podatke. Tudi krajevne setvene komisije niso povsod zadovoljivo izvršile svojih nalog, zlasti v Podgorju, kjer se nista predsednik in tajnik niti najmanj zanimala, in v Divači, kjer so zelo odlašali z dostavljanjem podatkov. Kljub temu pa je bil popis obdelovalne, obdelane in neobdelane zemlje izveden in setvena kampanja zadovoljivo napreduje.

V predelih Slovenske Istre je v glavnem še obdelati vinograde, ker morajo tam kmetovalci mnoga zemljišča kopati. Ker pa to delo laže počaka, so kmetje opravili najprej druga najnujnejša dela, to je oranje in setev. Uspešno jim bo tudi ostalo zemljo pravočasno obdelati. Po nekaterih krajih se je čutilo precejšnje pomanjkanje vprežne živine, a zato si kmetje bratsko med seboj pomagajo. Na državnem posestvu v Odolini je oral traktor. Na kmetijsko obdelovalno zadrugo v Gabrovici v Istri je tudi prišel traktor, ki pa je bil prelahak za tamkajšnje terenske prilike. Vendar so člani zadruge s svojim prostovoljnim delom zemljo v celoti zorali in posejali. S skupnimi napori bodo dosegli, da bo njihova zemlja zgled vsem okoliškim vasem.

V predelih v coni A zelo primanjkuje vprežne živine, toda poštvalno

ljudstvo je samo preuredilo neki star stroj v traktor in sedaj orjejo z njim na tri izmene. Najbolj so prizadete požgane vasi Komen, Tomačevica, Mali dol, Stanjel in druge. Ljudstvo je z velikim delovnim poletom in z medsebojno pomočjo dalo jamstvo, da bo plan izveden. So pa nekatere vasi, kjer še danes niso zbrani vsi potrebni podatki, to je v Avberu, Godnjah in Križu.

V kolikor semena niso zadostovala, so kmetje posejali njive z drugimi krmilnimi rastlinami. Fižol je prispel pred nekaj dnevi in nekaj lucerne je tudi že na poti. Za Sežano in okolico je bilo dobavljeno 56 stotov krompirja. Po prejetih poročilih znaša celotna površina obdelovalne zemlje našega okraja 3141 ha 36 ar in 46 m². Od tega je bilo po poročilih 28. aprila neobdelanih še 355 ha 63 ar in 30 m². V to neobdelano površino so vključeni tudi vinogradi in sadovnjaki. Tudi ta zemlja pa bo v kratkem obdelana.

V setveni kampanji se je pokazalo, da okrajna nabavno-prodajna zadruga ni pravilno razdelila gnojil. Predsednik Dobrila je sam dejal, da so že razdelili 45 q gnojil in da jih kmetje ne potrebujejo več. Pregled pa je ugotovil, da se gnojila niso razprodajala, kot bi bilo potrebno, ampak da je v skladišču okrajne zadruge ležalo in se kvarilo okrog 220 q gnojil. Tako postopno predsednika Dobrile je protiljudsko in ljudstvo zahteva, da se Dobrila pokliče na odgovor.

Tudi podružnica nabavno-prodajne zadruge v Materiji je malomarno delila semenski krompir. Kljub navodilom okrajnega kmetijskega odseka niso obvestili kmetov, naj krompir dvignejo. Prav gotovo je, da se bodo te pomanjkljivosti odstranile, kajti Naproza je poklicana, da služi kmetičem ljudstvu za čim popolnejšo in cenejšo nabavo in prodajo vsega potrebnega blaga.

V Postojnskem okraju hočejo obdelati vso zemljo

Kmetje v postojnskem okraju in državna posestva so do današnjega dne že obdelali: 1016,65,78 ha orne zemlje, predvidoma pa se bo še obdelalo površino 301,44,40 ha, kar znaša skupno 1318 ha, 10 arov in 18 m², t. j. 35% več kot lansko leto. Največ zemlje so obdelali do danes v okolici Gor. Košana, in to 148,42,00 ha, kar obsega vasi Gor. Košana, Cepno, Neverke, Nova in Stara Sušica; zorali in obdelali pa bodo še 19,03,00 ha. V območju KLO Prestranek so obdelali 120,48,40 ha, neobdelane zemlje imajo še 11,12,10 ha. Po končani obdelavi bodo v KLO Prestranek obdelali 50% orne zemlje več kakor v letu 1946. Na 20,98,20 ha so posejali oves, 26,17,80 ha ječmena, 1,26,00 ha koruze, domače detelje so posejali na 3,63,30 ha, lucerne na 5,37,00 ha, krmne pese na površini 6,17,10 ha, korenja na 9,80,00 ha; največ površine so uporabili za saditev krompirja, v obsegu 45,77,40 ha, za ostale kulture in povrtnine pa 1,31,60 ha. Na državnem posestvu v Prestranku obdelovalne in oranje zemlje hitro napreduje, ker se to vrši s traktorjem, kakor tudi na državnem posestvu v Razdrtem. — Tam tudi ostali kmetovalci želijo oranje s traktorjem, ker se zavedajo, da delo z bolj hitrim tempom napreduje in tudi stroški so zmanjšani skoraj na polovico. Naši kmetje občudujejo to

odlično napravo, ki jim olajša delo in prihrani mnogo truda.

Na obeh državnih posestvih, čeprav imajo polne roke dela, se pripravljajo, da tudi oni prikažejo svoj simbol na festivalu dela, ki bo v Postojni. — V območju KLO Razdrto so obdelali 32,86,44 ha, obdelali bodo še 20,69,90 ha, in sicer 3,5% več kot v letu 1946. — V območju KLO Senožeče, ki obsega vasi Senožeče, Gabrče, Senadole in Laže, so na površini 14,58,71 ha posejali oves, na 14,52,45 ha ječmen, koruze 18 arov in 50 m², jare pšenice na 1,44,50 ha, domače detelje 2,21,50 ha, lucerne 7,74,50 ha, krmne pese 4,34,46 ha, korenja 5,84,30 ha, krompirja 26,44,45 ha. Obdelali bodo skupno površino 93,52,40 ha, to je 20% več kot prejšnja leta. Tudi KLO Hrenovica, z vasi Landol, Smihel, Gorice in Studenec ne zaostaja. — Obdelali so že 135,79,00 ha, obdelali bodo še 32 ha. V Trnju in Klenku so obdelali in posejali 80 arov ovs, 3,28,00 ha ječmena, 1,11,00 koruze; domače detelje, lucerne, krmne pese in korenja so posejali na 5,20,00 ha in na 32,79,00 ha so posejali krompir. V teku pa imajo obdelavo zemlje še za 66,49,60 ha in bo tako znašala skupna površina obdelane orne zemlje na površini 41,87,50 ha. V Studencu s Strmco bodo skupno obdelali zemljo na površini 41,87,50 ha.

V okolici Postojne so od 20. do 26. aprila posejali oves na površini 18,280 m², ječmen na 13,850 m², koruzo na 10,650 m², jaro pšenico na 2000 m² krompir na 132,010 kvadratnih metrov, domačo deteljo in lucerno pa na 3,450 kvad. metrov. Ker je primanjkovalo nekaj semen, je priskočila na pomoč vojska, ki je dala na razpolago dva vagona žita.

Naši kmetje hočejo obdelati vsak košček zemlje, ker hočejo zagotoviti zadostno hrano tistim ljudem, ki se borijo na drugih popriščih gospodarstva za zagotovitev izvedbe plana.

Vita Majcen.

KAKO POTEKA SETEV V OKRAJU IDRIDIJA

V Idrijskem okraju dela od zore do mraka vsa razpoložljiva vprežna živina in ljudstvo, da čimprej izvede pomladansko setev. Kmetje sadijo največ krompirja, ovs in pšenice. Vsekakor pa je glavna panoga tega okraja živinoreja, kateri se posveča vso skrb.

Celotna površina površina zemlje v tem okraju znaša namreč 2148,4 ha. Ta je posejana na površini 471,16 ha z ozimicami. Orna zemlja za pomladansko setev znaša 1676,90 ha. Do srede preteklega tedna je bilo obdelane 1090,70 ha. Posajenega je bilo 386,24 ha krompirja, 178,54 ha ovs, 121,84 ha pšenice, 79,29 ha ječmena, 31,18 ha koruze, 8,01 ha rži in nad 30 ha raznih povrtnin. Izmed krmilnih kultur je bilo posejane 294,62 ha črne detelje, 0,671 ha lucerne, predviden pa je posevek 52,24 ha krmne pese in 218,31 ha repe.

Primanjkovalo bo nekaj semen žitaric. Da bo setveni načrt izpolnjen in zemlja pravočasno obdelana, kmetje pomagajo drug drugemu pri poljskih delih in semenu. Tako se ljudstvo uvaža v petletko za gospodarsko neodvisnost države.

NA TOLMINSKEM SO PRIČELI NAČRTNO IZBOLJŠEVATI KMETIJSTVO

Na zboru volivcev v Tolminu so med drugimi važnimi gospodarskimi vprašanji rešili tudi predlog, ki so ga postavili kmetovalci Zatočolnina za zamenjavo nekaterih zemljišč med obema krajema zaradi lažje obdelave. V ta namen je bila izvoljena posebna komisija, ki proučuje to vprašanje in vrši tozadevno cenitev na licu mesta.

Poljska dela v celotnem okraju so v največjem teku. V dolini so že večinoma posejani krompir in so pričeli s posevki koruze. V goratih predelih, kjer tudi največ donaja, sadijo krompir. Veliko paznjo se posveča tudi sadjarstvu, predvsem tistim vrstam sadja, ki odgovarjajo tamkajšnjemu podnebnju; med te vrste spadajo zlasti jabolane »Sevke«, katere bogato rodijo in imajo dober, trpežen sadež. Sadjarska zadruga v Tolminu nudi sadjerejem vso pomoč z nasveti in nabavo potrebnega materiala in sadik, v kolikor je teh potrebščin možno dobiti. Sadjereji so si z združenimi močmi nabavili 6 novih škropilnic za uničevanje škodljivcev.

Najvažnejša na Tolminskem je vsakega živinoreja, ki je podlaga vsemu kmetičkemu gospodarstvu. Ljudske oblasti in živinorejske zadruge pomagajo živinorejcem pri dvigu te tako važne panoge gospodarstva. Živinorejska zadruga v Tolminu vrši selekcijo živine v 7 vaseh in sicer v Zatočolnu, Poljubinu, Ljubinu, Sv. Luciji, Modreju, Prepotnem in Zabčah. V Grabovem in na Ponikvah sta že ustanovljeni dve novi zadruge. S selekcijo živine se bo dvignila tudi njena kvaliteta.

Za živinorejske zadruge vlada med ljudstvom veliko zanimanje. V načrtu je

D O P I S I V HERPELJAH IN KOZINI IZVAJAMO PETLETKO

Pretekli teden je na novo izvoljeni krajevni odbor OF v Herpeljah na množičnem dovolilnem zborovanju predložil ljudstvu osnutek svojega načrta za izvedbo petletnega gospodarskega plana. Načrt je bil postavljen s preudarnostjo, računajoč na vse okoliščine, na potrebe in zmogljivost ljudstva. Za vse postavke načrta ne zahteva veliko tehničnih priprav, materiala in drugih stvari, katerih danes še ne moremo zahtevati od naše mlade, iz razvalin vstajajoče domovine. Ljudstvo je načrt v celoti z navdušenjem sprejelo ter še celo dodalo nekatere predloge. Odločilo se je tudi, da bo dalo vso potrebno delovno moč za izvedbo tega načrta. V načrtu so si zadali načrtno čiščenje pašnikov, pogozdovanje, zboljšanje in pobeljevanje gospodarskih poslopj, ureditev gnojničnih jam, postavitve dveh javnih stranišč, tako da bi vse to odgovarjalo higienskim prilikam. Obenem se je sklenilo, da bodo v vas napeljali vodovod ter da bodo pristopili polagoma k zadržnemu življenju, k skupni obdelavi zemlje in skupni živinoreji. Pri tem pa niso pozabili na svojo osnovno šolo, ki doslej ni imela pravega dvorišča, kjer bi se otroci igrali in vadili na fizikalnem področju.

Sprejet je bil sklep in že prvo nedeljo nato smo videli množico pridnih delavcev in delavk iz Herpelje-Kozine, ko so že ob 7 pristopili živahno na delo za izvedbo prve točke svojega gospodarskega načrta. Danes pa vidimo, da raste pred osnovno šolo 60 m dolgo in 20 m široko dvorišče, ki ne bo zahtevalo nikakršnih stroškov, marveč samo dve nedelji prostovoljnega dela prebivalcev. Dobro se je izkazal predsednik POOF vasi Herpelje-Kozina, ko je s samokolnico med množico prevažal pesek in kamenje ter tako dal svoj delež in lep zgled. Prav tako moramo pozdraviti strokovnjaka zidarja Benčiča Joškota iz Herpelje, ki se ni ustrašil poleg svojega težkega tedenskega dela tudi prostovoljnega dela v nedeljo. Ravno tako so pridno priskočili na pomoč vsi posestniki vprežne živine in pridno sodelovali pri delu. Ta primer nam dokazuje, da naš petletni gospodarski načrt, ki smo ga sami postavili, ni le fraza, marveč da je to dejstvo in garancija boljše bodočnosti.

VETERINARSKI PREGLEDI V POSTOJSKEM OKRAJU

Od 21. aprila do vključno 26. se je mudila v postojnskem okraju veterinarska ekipa iz Centralne veterinarske bolnišnice v Ljubljani z namenom, da pregleda vse jalove krave in junice. Ekipo je vodil okrajni veterinar in je bila sestavljena iz upravnika bolnišnice dr. Pavšiča Marjana in dr. Gabrčka in prisostvovala sta tudi dva pomočnika.

Okraj je bil že predhodno razdeljen na 11 okolišev, kjer so se ti pregledi vršili. Prvi dan je ekipa pregledala 32 krav v Razdrtem, 91 v Senožečah. Nato je bilo pregledanih 72 krav v Dolenji vasi in 20 krav in junic v Senadolah. V Vel. Ubelskem so živinorejci prignali na pregled 66 krav in junic, v Landolu in Smihelu pod Nanosom pa je bilo pregledanih 50 krav, v Hruševju 32 in v Hrenovcih 52 krav. V St. Petru na Krasu pa je bilo prignanih na pregled le 6 krav in v Dol. Košani pa 2, in tu se je opazilo, da forumi, ki so bili odgovorni, da se na pregled prižene čim več živine, ki bo leha na sterilizacijo, niso vzeli zadevo za resno in niso pomislili na posledice, ki jih ta bolehnost prinaša.

V SREDNJI TEHNIŠNI ŠOLI V IDRIDI SE VZGAJAJO TEHNIŠNI STROKOVNJAKI

Srednjo tehnično šolo v Idriji obiskuje 43 dijakov in dijakin. V odličnih prejemajo osnovni teoretični in praktični pouk; s pričetkom novega šolskega leta bo pouk razširjen ter bodo dijaki lahko posejali tudi predavanja o strojništvu in praktičnem ravnanju s stroji.

Dijaki z zanimanjem sledijo pouku ter se z velikim veseljem učijo razstavljanja in sestavljanja ter čiščenja strojev. Praktični pouk sprejemajo dijaki rudarske stroke v 9. oddelku rudnika in kemičnem laboratoriju to-pilnice, ostale mineraloške vaje vršijo v šoli. Elektrotehniko se učijo spoznavati praktične uporabe jakega in šibkega toka. Na lepih podstavkih na stopnišču in hodniku dijaki skrbijo za ureditev zbirke raznovrstnih rudnin, strojniških in elektrotehničnih predmetov, ki so stalno na ogled in služijo dijakom tudi pri pouku.

Uprava šole je s številnimi predavanji posvetila veliko skrb za izvedbo meseca tehnike. Dijaki so pripravili v izložbi neke trgovine za prvi maj razstavo svojih del. Nalog, risb in le-pakov, ki nazorno prikazujejo razvoj tehničnih pripomočkov od primitivnih lesenih drog za dviganje kamenja, do današnjih žerjavov in buldožerjev v službi vsesplošne koristi človeštva. Sedaj se uprava trudi za nabavo kinoparature, da bi dijakom omogočili čim lažje razumevanje predavanj s pro-

ječa, kjer bi se otroci igrali in vadili na fizikalnem področju.

Sprejet je bil sklep in že prvo nedeljo nato smo videli množico pridnih delavcev in delavk iz Herpelje-Kozine, ko so že ob 7 pristopili živahno na delo za izvedbo prve točke svojega gospodarskega načrta. Danes pa vidimo, da raste pred osnovno šolo 60 m dolgo in 20 m široko dvorišče, ki ne bo zahtevalo nikakršnih stroškov, marveč samo dve nedelji prostovoljnega dela prebivalcev. Dobro se je izkazal predsednik POOF vasi Herpelje-Kozina, ko je s samokolnico med množico prevažal pesek in kamenje ter tako dal svoj delež in lep zgled. Prav tako moramo pozdraviti strokovnjaka zidarja Benčiča Joškota iz Herpelje, ki se ni ustrašil poleg svojega težkega tedenskega dela tudi prostovoljnega dela v nedeljo. Ravno tako so pridno priskočili na pomoč vsi posestniki vprežne živine in pridno sodelovali pri delu. Ta primer nam dokazuje, da naš petletni gospodarski načrt, ki smo ga sami postavili, ni le fraza, marveč da je to dejstvo in garancija boljše bodočnosti.

in si niso pravilno znali organizirati ves potek dela.

V ostalih krajih, kjer se je pregled vršil, so bile predpriprave dobro organizirane in delo ekipe se je lahko nemoteno nadaljevalo. Ob tej priliki je bilo predavanje v Vel. Ubelskem, ki se je nanašalo na vzroke, ki povzročajo sterilizacijo, in njeno zdravljenje. Predavanju je prisostvovalo mnogo živinorejcev, ki so pazljivo sledili predavatelju in se v velikem številu udeležili debate.

V krajih, kjer so bile ugotovljene okužbe, se je takoj pričelo z zdravljenjem in prizadetim živinorejcem so bila dana podrobna navodila za nadaljnje zdravljenje. Ker pa so te vrste bolezni posledica slabe krme in ker se živina preveč pušča v zaprtih prostorih, je priporočljivo, da živinorejci puščajo živino na pašo.

Pri popisu krav in junic za pregled in pri ostali organizaciji je sodelovala ljudska oblast in živinorejske zadruge, katere so 4 v postojnskem okraju in v katere je zajetih 75 odstotkov živinorejcev.

Vita Majcen.

OBJAVE

Izgubljeno

Tov. Bratuš Liličana, bivajoča v Grgarju št. 91, je izgubila osebno izkaznico št. 4243, izdano od okr. NOO za Grgarsko odsek za notranje zadeve, in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Brezavšek Alojz, roj. 12. 5. 1926 v Lepvi, sedaj bivajoč Blizjak št. 155, okraj goriski, je izgubil osebno izkaznico ter izkaznico SIAU in s tem proglašajo izkaznici za neveljavni.

Tov. Vinkler Valerija, roj. 24. 8. 1913, stanujoča v Ljubljani št. 86, po poklicu gospodarica, je izgubila osebno izkaznico, izdano v letu 1946, in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Benčina Ivan, rojen v Trstu 26. 5. 1903, stanujoč v Postojni, Javorniška pot, je izgubil začasno osebno izkaznico št. 121, izdano od MLO Postojna in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Fretner Jožef, Trenta št. 8, roj. 7. 1. 1921, poklicno vojaško knjižničar, je uverjen, ki mu je bilo ukradeno dne 13. 4. 1947 v gostilni »Zor« Trenta, 8, torej, klicuje vojaško dokumente na njegovo ime.

Obvestilo

Uprava »Pokrajinskega avtopodjetja« sporoča, da se dne 2. maja vzpostavi nova redna avtobusna proga med Ržano in Podgradom po naslednjem voznem redu:

Ržana—Herpelje Kozina—Podgrad

Odh. 7.30	Ržana	Prih. 17.20
Prih. 9.05	Herpelje	Odh. 16.15
Odh. 9.10	13.30 Herpelje	Prih. 10.45 15.10
Prih. 9.50 14.10	Podgrad	Odh. 10.05 14.30

Uprava P.A.P.

ZAHVALA

Ob priliki, ko smo izgubili našega ljubljane

brata, sina partizana,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu izkazali hvaležnost in ga spremili na njegovi zadnji poti. Predvsem se zahvaljujemo tov. Marjanu, ki mu je spregovoril ob grobu poslovlino besede, kakor tudi NM, tovarišom od KNOJ-a, vaški mladini, Bratom Biteznik, tov. učitelju, pionirjem in vsem darovateljem vencev.

Dobrovlje, aprila 1947.

Zalujoca družina Rodinja

Popravek

V članku »Sadiji bomo tobak, ki je bil objavljen v prejšnji številki 26. aprila na strani 8, desno zgoraj, so se nam vrnila nekatere neželbe napake, ker se je telefončno poročilo slabo prenašalo. Tobak ne sadijo na državnem posestvu v Očtali temveč v Odolini. Ni točno, da prihranijo 100.000 sadik in da so pripravili še okrog 800.000 sadik, temveč so vsejali seme za 60.000 sadik.